



**Título: Marcs autonòmics i relacions de treball.**

**Autor: Jordi Estivill; Centre d'estudis Socials**

**Fecha: 01/01/1982**

**Número: 0317**

# centre d'estudis socials

317

MARCS AUTONÒMICS I RELACIONS DE TREBALL

=====

SANT BERTOMEU, 7 - BARCELONA-1 - T. 241 41 03

MARCS AUTONÒMICS I RELACIONS DE TREBALL

=====

I.- SINDICALISME I AUTONOMIA .....	2
1.- Metodologia i fonts .....	3
2.- Una primera diferenciació .....	7
3.- Implantació sindical .....	8
4.- Procés dels sindicats respecte a l'autonomia ..	12
5.- Organització interna i nivells de coherència ..	22
6.- Posició en front de la qüestió autonòmica .....	44
7.- Polítiques diferenciades a les nacionalitats ..	48
8.- Sindicats d'àmbit de nacionalitat .....	70
II.- LES ORGANITZACIONS PATRONALS .....	85
1.- L'evolució de l'Associacionisme empresarial ...	86
2.- Les organitzacions patronals a les nacionali- tats i regions de l'Estat Espanyol .....	111
3.- La Patronal Catalana davant el procés autonò- mic .....	140
III.- ELECCIONS SINDICALS .....	159
1.- Les eleccions sindicals a l'Estat Espanyol ....	160
2.- Les eleccions sindicals al País Basc .....	194
3.- Les eleccions sindicals a Catalunya .....	200
IV.- CRONOLOGIA 1.976-1.980 .....	250
ANNEXE 1.- Llista d'organitzacions Patronals	
ANNEXE 2.- Informe del viatge a Euskadi	

## CAPITOL I.- SINDICALISME I AUTONOMIA

1.- Metodologia i fonts .....	3
2.- Una primera diferenciació .....	7
3.- Implantació sindical .....	8
4.- Procés dels sindicats respecte a l'autonomia ..	12
5.- Organització interna i nivells de coherència ..	22
6.- Posició en front de la qüestió autonòmica .....	44
7.- Polítiques diferenciades a les nacionalitats ..	48
8.- Sindicats d'àmbit de nacionalitat .....	70

## 1.- METODOLOGIA I FONTS

La metodologia d'aquesta part s'ha fonamentat en la lectura, comparació i anàlisi dels diferents tipus de documents produïts pels sindicats. En la valoració d'aquests es poden presentar els següents problemes.

Les resolucions d'un congrés, donen la versió oficial del sindicat, però no queda reflexada la discussió prèvia que hi ha hagut per arribar a un acord, ni tampoc es reflexen les postures minoritàries. Tampoc queden reflexades les autèntiques raons per a pendre una resolució, que a vegades, es deu més que a postures ideològiques a problemes polítics, electorals, de competència en vers altres organitzacions, etc.

En la mesura que ha estat possible s'han tingut en compte aquests problemes, analitzant el context polític en el que cada document ha estat elaborat.

Els altres documents, les notícies de diaris, revistes, etc. poden partir de dos defectes: la tendència ideològica del diari i la menor importància que el pas del temps dona a les notícies.

Malgrat aquestes dificultats s'han agrupat els documents en tres blocs:

- 1º Escrits teòrics sobre la matèria
- 2º Material produït pels sindicats, fonamentalment en els seus congressos

3º Artículos de prensa que, de forma más o menos directa, fassin referència al tema en qüestió.

1º Escrits teòrics sobre la matèria

- Jordi Estivill: "Nacionalismo y sindicalismo en el devenir de la historia"
- Jordi Estivill, Pilar Carrasquer: "Los sindicatos frente a la autonomía"
- Prospettiva Sindicale, 19 "Sindacato e Regione"
- Prospettiva Sindicale, 30 "Sindacato e Stato"
- USO-Pais Vasco: "Sindicalismo y Problemática nacional: grandes problemas estratégicos y de futuro"
- José Torres i altres: "Perspectiva del Movimiento Obrero" Akal Editor
- Tuñón de Lara i altres: las. Jornadas del Movimiento Obrero en las Nacionalidades. Ferrol, 1.979
- Colectivo: "Clase Obrera y Gueestión Nacional". Colección "Lee y discute". Editorial Zero ZYX
- Justiniano Martinez i altres: "Sindicalismo en Catalunya"
- Varis: "Presente y futuro del sindicalismo en Catalunya". Editorial Laia.
- F.Almendros i altres: "El sindicalismo de clase en España (1939-1977)". Ed. Península.
- Congrés de Cultura Catalana: "Els treballadors per l'autonomia" (1939-1977). Edicions La Magrana.

2º material produït pels sindicatsCC.OO

Assemblea General. Juny 1976. Barcelona

1º Congrés Confederal. Juny 1978

2º Congrés Confederal. Novembre 1981

1º Congrés CC.OO de Catalunya. Maig 1978

2º Congrés CC.OO de Catalunya. Juny 1980

U.S.O.

Carta Fundacional

20 anys d'història de USO

1º Congrés. Abril 1977

2º Congrés. Novembre 1979

Congrés Extraordinari. Setembre 1980

1º Congrés USO de Catalunya. Octubre 1975

2º Congrés USO de Catalunya. Juny 1977

3º Congrés USO de Catalunya. 1979

1º Congrés LSB/USO de Euskadi. Desembre 1976

2º Congrés LSB/USO de Euskadi. Juny 1978

U.G.T.

Congrés Extraordinari. Juliol 1977

XXXII Congrés. Abril 1980

IV Congrés UGT de Catalunya. Febrer 1978

V Congrés UGT de Catalunya. Juny 1980

Congrés Extraordinari UGT de Catalunya. Febrer 1982

E.L.A./S.T.V.

III Congrés ELA/STV. Octubre 1976

IV Congrés ELA/STV. Juny 1978

L.A.B.

Declaració de Principis. Gener 1978

S.O.C.

SOC IV Congrés. Octubre 1977

SOC Declaració de principis 1978

C.S.U.T.

CSUT de Catalunya III Congrés. Juny 1978

I.N.G. (Galícia)

Procés d'Unificació ING. Novembre 1976

S.O.C. (Canàries)

SOC Congrés Extraordinari 1979.

3º Articles de premsa

"El País", dimecres, 17 de juny 1.981

"Hoja del Lunes", 8 de juny de 1.981

"El País", dimecres, 13 de maig de 1.981

"El País" diumenge, 3 de maig de 1.981



- "Tele-Expres", 5 de maig 1.980
- "Mundo Diario", 30 d'abril de 1.980
- "El Pais", 30 de maig de 1.980
- "Mundo Diario", 8 de novembre de 1.980
- "El Periódico", 5 de febrer de 1.981
- "La Vanguardia", 20 de novembre de 1.981
- "El Periódico", 10 de març de 1.981
- "Diario de Barcelona", 13 de febrer de 1.981
- "El Pais", 29 d'abril de 1.981
- "Hoja del Lunes", 27 d'abril de 1.981

2.- UNA PRIMERA DIFERENCIACIO

A l'observar el panorama sindical de l'Estat Espanyol, una primera constatació que salta a la vista és l'existència d'unes organitzacions sindicals que tenen per àmbit, tot l'Estat espanyol i unes altres que només abarquen una zona, considerada pel sindicat com la seva pròpia comunitat nacional, que no té perquè coincidir ni amb l'actual estructura autonòmica de l'Estat, ni en ocasions, amb les actuals fronteres estatals. Si bé les diferències en l'interior de cada un dels dos blocs, són importants; aquesta primera divisió manifesta dues maneres d'enfocar la problemàtica nacional i autonòmica. Els sindicats d'un i altre bloc són el següents.

- a) Sindicats d'ambit estatal
  - CC.OO
  - U.G.T.
  - U.S.O.
  - C.S.U.T.
- b) Sindicats d'ambit nacional o regional
  - S.O.C. (Catalunya)
  - S.O.C. (Canari)
  - I.N.T.G. (Galicia)
  - E.L.A./S.T.V. (Euskadi)
  - L.A.B. (Euskadi)

### 3.- IMPLANTACIO SINDICAL

Tenir una idea exacta de l'afiliació, de les zones i sectors amb més forta implantació, i en definitiva de la força real del sindicalisme a l'Estat Espanyol, és una tasca que esdevé quasi bé impossible, bàsicament per la reticència de les centrals a donar xifres d'aquesta mena, i per la manca de consolidació de les estructures sindicals.

Una idea aproximada de la implantació sindical i de la correspondència d'aquesta implantació amb l'actual divisió autonòmica es pot tenir a través del resultat de les eleccions sindicals, amb totes les precaucions necessaries, pels factors que les distorsionen que són a tall d'exemple, el fet que només es varen

elegir el 48,7 dels delegats i que els delegats només representen 1/3 de la població assalariada.

A les eleccions sindicals de 1.980, últimes celebrades, va sortir guanyadora CC.OO amb 50.817 delegats i el 30,8%. A molt poca distància es va situar la U.G.T. amb 48.194 delegats i el 29,2%. A més distància la U.S.O amb 14.296 delegats i el 8,6%.

I amb xifres purament testimonials es varen situar C.S.U.T. i S.U. amb el 0,5% i el 0,7%, respectivament.

L'àrea dels No-afiliats i Varis suma 43.553 delegats el que representa un 26,4%.

Pel present treball és important remarcar els resultats de ELA/STV que a Euskadi obté 4.024 delegats, el 23,2% i el ING (actualment INTG) a Galícia 1.672 delegats, el 17,5%. ELA/STV es converteix en la força sindical més important a Euskadi.

El seu creixement és important perquè a l'any 1.978 només aconseguí 1.931 delegats, o sigui el 10,3%. Aquest creixement es correspon amb el creixement electoral del P.N.V. i la seva implantació com a força política relativament hegemònica a Euskadi.

La possible relació entre els resultats polítics assolits per el PNV i els resultats sindicals de ELA/STV es fa més evident quant s'analitzen els resultats del País Vasc, província per província.

A les dues províncies amb una consciència nacional més elevada (Vizcaya i Guipuzcoa) ELA/STV, aconseguí el 22,7% i el 33,9% respectivament, en canvi a Àlava i Navarra, on la força del nacionalisme vasco es més feble arriba al 16,1% i al 8,4%, respectivament.

Es important remarcar el triomf d'ING a Galicia per dues raons: És un sindicat de formació recent, i és la primera vegada que es presenta a les eleccions; per altre part no existeix clarament un paralelisme polític que pogui explicar la seva victòria.

Per províncies a La Coruña logra 675 delegats, el 16,3%; a Lugo 234 delegats, el 24%, a Orense 221 delegats, el 20% i a Pontevedra aconseguen 542 delegats, el 16,1%.

ELA/STV i ING són els dos únics casos de sindicats nacionalistes que aconseguen resultats rellevants. En els altres casos (Catalunya, Canaries) no traspassen la barrera del testimonialisme. Això no vol dir que la qüestió nacional no estigui present en els sindicats, sino que aquesta preocupació no ha cristallitzat en un sindicat nacionalista fort.

A part de les dues excepcions anteriors, els resultats de les eleccions no segueixen una lògica territorial, sino que es troben casos relacionats amb l'estructura econòmica o bé amb la correlació de forces entre els sindicats.

CC.OO es manté per sobre de la mitja estatal en les zones industrials, casos de Catalunya, Región Centro (Madrid), Asturies i País Valencià, però no a Euskadi, a on en els escrutinis de 1.978 i 1.980 ha obtingut el 15,5% i el 16,4% respectivament. Per altre costat es significatiu que en les regions agrícoles se situa per sota de la mitja, casos de Castella, Lleó, Extremadura i La Rioja. El mateix passa amb les nacionalitats on existeixen sindicats nacionalistes, Euskadi i Galicia, però no passa el mateix a Catalunya.

UGT es manté per damunt de la mitja nacional en les zones agrícoles i de serveis turístics, com a tota la costa mediterrània, Andalusia, Balears, Canaries, Cantabria i Múrcia.

En els territoris industrialitzats com Catalunya no va superar la mitja en les dues confrontacions electorals. A Euskadi on a més de territori industrial s'hi suma la presència d'un sindicat nacionalista tampoc arriba a la mitja, a Galícia a on també existeix un sindicat nacionalista tampoc la supera.

Respecte a CC.OO s'ha de destacar que la gràfica d'UGT al 1.980 mostra més punts sobre la mitja, es a dir, els seus delegats estan distribuïts més equilibradament en el territori. L'anterior central, en canvi, té una presència més acusada en els cinturons industrials.

U.S.O. logra superar la seva mitja de 1.980 en les zones atassades i agrícoles, tals com Extremadura, Múrcia i La Rioja. En les regions amb presència important del sector serveis com Balears i Canaries, obté una representació una mica superior a la mitja, mentres que en les àrees industrials com Asturies i Euskadi està clarament per sota de la mitja. En el cas de Catalunya el seu percentatge global s'apropa a la mitja estatal.

El cas d'Andalusia és un punt feble per a la USO, en part per el trasvàs de militants que es produeix cap a CC.OO poc abans de les eleccions sindicals de 1.980.

#### 4.- PROCES DEL SINDICATS RESPECTE A L'AUTONOMIA (1.975-1.981)

En aquest apartat es segueix l'itinerari de cada un dels sindicats respecte a la qüestió autonòmica, durant tot el procés de transició, des del mes de novembre de 1.975, fins el desembre de 1.981. Es fixa sobretot l'atenció en la qüestió programàtica. L'evolució en la qüestió organitzativa i a les qüestions puntuals s'analitzaran més extensament en capítols posteriors.

S'analitzen per separat cada un dels tres sindicats estatals més importants (CC.OO, U.G.T. i U.S.O.) i també la C.S.U.T.

##### 4.1.- CC.OO (1.975-1.981)

Els diferents documents del sindicat, durant tot aquest període palesen una gran preocupació pel tema nacional i autonòmic. En els congressos, conferències, etc. la qüestió nacional té reservada sempre un ampli apartat.

Els documents analitzats per estudiar aquest període han estat els següents:

- Assemblea General de CC.OO, Juny 1976. Barcelona
- 1º Congrés Confederal. Juny 1978. Madrid.
- les. Jornades del Moviment Obrer a les Nacionalitats històriques. 1979, Ferrol.
- 2º Congrés Confederal. Octubre 1981. Barcelona

Existeixen una serie de punts que formen una problemàtica bàsica i constant durant tot el període, però les matitzacions i la importància que es dona a una o altre qüestió varien al llarg d'aquest període de temps.

Es pot adelantar que d'unes formulacions generals favorables a la qüestió nacional s'arriba a unes propostes més restrictives. Les qüestions que apareixen d'una forma constant són les següents:

- a) importància del problema nacional
- b) el problema nacional a l'Estat espanyol
- c) organització i resposta del sindicat davant el problema nacional
- d) la unitat de la classe obrera
- e) resposta davant l'organització estatal que adopta el capital, etc.

De l'Assemblea General de 1.976, al Congrés de 1.978 i a les Jornades sobre el moviment obrer a les nacionalitats històriques es dibuixa una línia semblant, però aquesta es trenca i s'adopten unes postures més restrictives en el congrés de 1.981.

Unes primeres hipòtesis explicatives d'aquest trencament podrien trobar-se en:

- Els canvis en la situació política. Fins els anys 78-79 surten a l'exterior una colla de situacions, processos en que és relativament fàcil fer definicions generals, sense comprometre massa. A partir de l'any 1.979 amb l'aprovació de la Constitució, 2ª eleccions generals, aprovació dels estatus, eleccions i governs autònoms és fa imprescindible adoptar postures concretes.
- Governos nacionalistes a Catalunya i al País Basc.

- A l'any 1.980, l'organització de Catalunya pren unes postures autonomistes que poden haver semblat "excessives" per a l'organització central.

a) Importància del problema nacional

Com s'ha exposat anteriorment CC.OO dona una gran importància al problema nacional: fins el punt que la consideren com una de les qüestions més importants que té plantejades la classe obrera, junt amb el problema de la unitat. Es reconeix que a part del cas català i del valencià no s'ha sabut tractar de forma adequada. A les Jornades sobre el moviment obrer a les nacionalitats històriques, es reconeix que durant molt de temps el moviment obrer ha interpretat de forma errònea el concepte de internacionalisme, oposant-lo al de nacionalisme negant que el problema nacional fos problema i no comprenent que de la riquesa i del contingut del concepte nacional, depenia el concepte internacionalisme.

Com es veurà més endavant a les resolucions de l'any 1981, en alguns moments sembla que tornin oposar els conceptes nacional i internacional.

b) El problema nacional a l'Estat Espanyol

Es reconeix que Espanya no és una comunitat uniforme, sino que està formada per una comunitat de pobles diferenciats entre sí per problemes polítics, socials, culturals, lingüístics i històrics. No totes les parts d'aquesta "comunitat de pobles" son iguals, sino que s'hi poden trobar tres categories:



Uns pobles definits com a nacions: Euskadi, Galícia i Catalunya, un altres que es defineixen com a "fets diferencials": el cas valencià, les Illes Balears, Canàries i Navarra.

Un tercer grup que es defineixen com a regions: Andalusia, Aragó, Astúries, les Castelles, Extremadura, Lleó i Múrcia.

En el context de la sortida de la dictadura, a l'any 1976, és d'una certa valentia reconeixer l'existència de nacions, però al mateix temps existeix un cert confusionisme a l'hora de definir els altres pobles. Es pot preguntar què es "un fet diferencial": es un poble que és més que una regió, però que no arriba a nació?. Es significatiu observar que el que CC.OO califica de fet diferencial, altres concepcions, les inclourien dintre de nacions més amples. El País Valencià i les Illes, dintre dels Països Catalans i Navarra dins d'Euskadi.

Un altre cosa a tenir en compte és en la definició de regions. Aquestes regions de quina nació formarien part?. Son questions que es deixen sense resposta.

c) Organització del sindicat davant el problema nacional

El reconeixement de la plurinacionalitat i de l'existència de pobles diferents a l'Estat, implica, per a CC.OO, una pràctica sindical diferenciada a la que es portaria si l'estat fos uniforme. Però aquesta actitud de principi no està renyida amb l'existència de matitzacions i d'ambigüetats que van des d'una actitud positiva davant el fet nacional, fins a acceptar-lo per força i com a mal menor.

A l'assemblea de 1.976 s'afirma: "hay que reconocer

no sólo el peso de los sindicatos, sino la propia autonomía que los órganos nacionales y regionales han de tener hoy y en el futuro próximo". En aquesta mateixa declaració i com a justificació d'aquesta afirmació es diu que es imprescindible la unitat dels treballadors en cada lloc.

Per altre costat el congrés constituent es planteja com la culminació de congressos de ram, locals, provincials i regionals. A Catalunya, Galícia i Euskadi s'ha de tractar de la celebració de congressos nacionals. La seva postura estaria tan en contra "del centralismo manipulador", com del "ostracismo cantonalista". L'organització intentaria un equilibri entre aquestes dues tendències, però basculant cap a una o cap a l'altre, segons les circumstàncies.

A les jornades sobre les nacionalitats s'afirma que no més en el cas de Catalunya i País Valencià s'ha enfocat de forma correcta el problema nacional i també algunes federacions andaluses. Segons el ponent el Sindicalisme Nacional es justifica plenament per l'existència de les diverses nacions que componen Espanya.

El ponent afirma que per avançar en els plantejaments de sindicalisme de classe i nacional es necessari un canvi integral en la cultura sindical de CC.OO. D'alguna manera s'accepta les insuficiències que té el sindicat en aquesta matèria i s'afirma que en alguns llocs no es tracta aquesta qüestió de forma adequada i que això ha comportat pèrdua de l'espai sindical.

En quant a Galícia s'afirma que a partir de 1.968 el sindicat assumeix la defensa del problema nacional i la formació

del Secretariat Nacional. A l'any 1.970 s'assumeix la reivindicació d'un Estatut d'Autonomia progressista. A l'any 1.976 es constitueix el sindicat Nacional de les CC.OO de Galícia.

Existeix un rebuït als sindicats de caire nacionalista, que no estan implantats a nivell de l'estat. Aquest rebuït ja es manifesta a l'Assemblea de Barcelona a l'any 1.976 i són acusats de trencar la unitat dels treballadors dels pobles d'Espanya.

Al congrés de 1.981 de forma més explícita es torna a manifestar en contra d'aquestes expressions sindicals, i s'arriba a afirmar que CC.OO ha de procurar fer inviable aquest tipus de sindicalisme.

La raó que s'adueix es que pretendre que la classe obrera vasca, catalana, gallega, etc. no s'unifiqui a nivell d'Espanya és negar el camí a qualsevol transformació de la societat i convertir el moviment obrer en un apèndix secundari de la burgesia. D'aquí surgueixen, segons ells, l'interès de les burgesies nacionalistes per que sorgueixen sindicats nacionalistes.

d) La unitat de la classe obrera

El fet d'un estat plurinacional planteja el problema de la diversitat de la classe obrera. Problema que contra les apariències no és metafísic, sino ben real, ja que de com es resolgui en depen l'estratègia que s'adopti.

CC.OO afirma que la classe obrera és única, a nivell de tot l'estat, però diversa al mateix temps a cada una de les nacionalitats. Com en altres apartats que es posi l'accent en un o altre aspecte depen de les circumstàncies i de la conjuntura política.

La classe obrera -s'afirma a l'assemblea general de Barcelona de 1.976- és única, qualsevol que sigui el seu lloc d'origen, amb interessos comuns, no té contradiccions antagòniques i ha de fer front als mateixos adversaris, els grans capitalistes, els grans banquers, el govern dominat pels monopolis i les multinacionals.

Aquesta postura es matitzada a les jornades sobre moviment obrer a les nacionalitats ja que si bé s'afirma que a nivell de l'Estat la classe obrera és única, amb interessos comuns, aquests no són idèntics en tots els llocs, ni en tots els moments, ja que es reconeix que a cada nacionalitat existeix uns continguts de classe diferents. A més a més, per constituir-se amb classe hegemònica cal que la classe obrera assumeixi el fet nacional.

El II congrés, malgrat presentar aspectes restrictius, afirma que al mateix temps que hi ha una classe obrera única, no es reflexa la realitat si no es diu al mateix temps que existeix una classe obrera catalana, vasca, andalusa, gallega, valenciana, castellana, etc. ja que les formacions econòmiques i socials de les diferents nacionalitats i regions tenen trets diversos que es necessari distingir.

Aquest reconeixement de la diversitat de la classe treballadora i de l'especificitat de la lluita de classes queda limitada per els perills que, segons manifesten en el II Congrés, comporta l'anomenat "corporativisme territorial", que es basa en accentuar les contradiccions entre els treballadors de les diferents nacionalitats i regions perquè així es manifestin postures insolidàries davant la crisi.

Un altre perill a citar, també posat de manifest en el segon congrés, són les maniobres de les burgesies nacionalistes que pretenen convertir a la classe obrera en un aliat subaltern, en una massa de maniobra i pressió davant el poder central".

Aquestes reticències es posen de manifest en un reforçament de les federacions en perjudici de les organitzacions territorials, tal com es veurà més endavant.

e) Organització estatal del capital

En totes les declaracions es posa de manifest que el capital actua de forma unitària a nivell de l'Estat, no actuant amb la lògica de les nacionalitats i regions. Encara que es reconegui les diferències en les nacionalitats i regions, aquesta situació fa imprescindible una organització de caire estatal.

La gran burgesia, s'afirma en l'Assemblea General de Barcelona, té situats les seves indústries, bancs i negocis a través de tota la geografia de l'Estat. En el seu conjunt formen les dues-centes famílies que controlen la vida econòmica del país.

S'ha de tenir present -s'expressa en el II Congrés- que el capitalisme al llarg de la seva història ha anat unificant el mercat, l'Estat, les formes de producció i de consum, es a dir, les formes d'explotació i de dominació en el marc d'Espanya. Els poders financers multinacionals, grans monopolis i industria, serveis, etc., no funcionen en la seva pràctica real amb la lògica de les realitats nacionals o regionals. Oblidar això seria catastròfic pel moviment obrer.

Aquesta visió de progressiva unificació del capital, matitza les afirmacions d'autonomia de les formacions sindicals de

les nacionalitats, que es deia a l'any 1.979 en les jornades sobre les nacionalitats històriques. S'hauria de veure si aquests canvis es deuen a un real procés de reflexió o respon a problemes polítics conjunturals.

Aquesta nova visió té influència en la manera d'entendre l'organització interna del sindicat.

#### 4.2.- U.G.T. (1.975-1.981)

A diferència de CC.OO, en el cas d'UGT només es troben definicions genèriques i curtes sobre el fet nacional i autòmic, a nivell de la seva organització estatal. Quan s'analitzin tan la seva política a les nacionalitats, sobretot a Catalunya, com la seva organització interna serà el moment d'extendrens més sobre la posició d'aquest sindicat.

Tan en el XXX congrés, celebrat l'abril de 1.976, (primer congrés a la legalitat, després de la guerra civil; com el XXXII congrés celebrat l'abril de 1.980 es reconeix l'existència de nacionalitats i regions a l'Estat Espanyol i el dret a l'autonomia que tenen aquests pobles diferenciats encara que no es clarifiquen els criteris que s'utilitzen per diferenciar una nacionalitat d'una regió ni tampoc es mostren més explícits quan parlen de "la total autonomia de todos los pueblos y nacionalidades". El que si recalquen amb insistència és la defensa de la màxima solidaritat per a tots els treballadors dels diferents pobles de l'Estat espanyol i que UGT "luchará contra cualquier intento de discriminar y dividir a los trabajadores por causas culturales, raciales, religiosas o de idioma".

Semblaria que existís una por a que el procés autonomic pugui derivar cap a suposades discriminacions, privilegis, etc.

#### 4.3.-U.S.O. (1.975-1.981)

L'evolució d'aquesta central sindical respecte a la qüestió autonòmica queda exposat en els següents documents:

- Sindicalismo y Problemática Nacional: grandes problemas es tratéigicos y de futuro. Treball fet a 1.977 per un col·lectiu del país vasc.
- 1er. Congreso Confederal. Abril de 1.977
- Congreso Confederal Extraordinario. Septiembre 1.980

El treball "Sindicalismo y Problemática nacional", és un ampli text que tracta diferents qüestions: Formes d'estat, anàlisi de l'Estat Espanyol, posició de la USO davant el problema nacional.

En els dos congressos es troben curtes manifestacions sobre la qüestió autonòmica, però que per les diferències existents tenen una especial significació.

Igual que els sindicats anteriors es manifesta més l'evolució en els canvis de la seva estructura interna, que no pas en les seves resolucions teòriques.

En el treball: "Sindicalismo y problemática nacional" manifesta que la lluita nacional y la lluita de classes ha de ser l'alternativa que la USO propugna a l'Estat espanyol.

L'alternativa de la USO es fonamenta en:  
 "Posicionamiento explícito de USO en defensa de los derechos y libertades de los pueblos en toda su extensión".

"Configuración de USO como sindicato potenciador de las luchas autonómicas y creador de conciencia en los Pueblos cuyas conciencias de sí mismos estén más apagadas".

En el primer congrés, d'acord amb la línia anterior USO assumeix la realitat plurinacional de l'Estat espanyol i enten les autonomies nacionals i regionals com "paso previo al pleno ejercicio del derecho a la libre autodeterminación de los pueblos".

De la mateixa manera que els altres sindicats no es clarifica què s'enten per nacions i què s'enten per regions i quines comunitats tenen una o altre qualificació.

La principal diferència existent amb els anteriors sindicats és el reconeixement al dret d'autodeterminació. En canvi en el congrés de 1.980 no apareix la referència al dret d'autodeterminació i s'entenen les autonomies com a punt d'arribada. En aquest congrés, tal com es veurà en capítols posteriors, s'enforteixen les federacions de branca en front de l'estructura territorial i se centralitzen els aspectes financers i patrimonials del sindicat.

## 5.-ORGANITZACIO INTERNA: NIVELL DE COHERENCIA

### INTRODUCCIO

En aquest apartat s'intenta estudiar l'organització i l'estructura interna dels sindicats, per veure si aquests s'in



clinen més per una lògica autonòmica o per una lògica de centra  
lització.

En un altre apartat s'examinarà l'organització dels sin  
dicats que actuen en les comunitats autònomes i que estan arti  
culats amb els sindicats estatals.

En primer lloc es recullen les declaracions oficials so  
bre el tema organitzatiu, en segon lloc s'analitza l'organigrama  
i es tracta de comprobar la seva coherència o incoherència respec  
te a les anteriors declaracions, en tercer lloc s'intenta esbrinar  
l'organització financera. Sempre que sigui possible es posa en evi  
dència l'evolució que aquestes questions han sofert durant el pe  
riode 1.975-1.981.

#### 5.1.-CC.OO

##### Material utilitzat

El material utilitzat per aquest apartat ha estat el se  
guent:

- . Estatuts del primer congrés. 1978
- . Organització de la Confederació Sindical de CC.OO. Primer congrés  
1978
- . Finances i administració de la Confederació Sindical de CC.OO  
primer congrés 1978
- . Estatuts II Congrés. 1981
- . Organització i finances II Congrés 1981
- . Assemblea general de CC.OO. Barcelona, 1976. Anexe 5 i 6
- . "Las tareas de organización y propuesta de estructura organizativa  
sobre el problema nacional y regional"

### Declaracions generals

A l'assemblea de 1.976 es parteix del principi que per aconseguir la unitat de la classe treballadora es imprescindible la unitat dels treballadors en cada lloc. D'aquest principi es dedueix que els òrgans nacionals i regionals han de tenir la seva pròpia autonomia.

El sindicat, que en aquells moments s'està construint (1.976), l'entenen com una ampla confederació de sindicats formant les federacions d'indústria, serveis i funcionaris. Al mateix temps es respecten formes nacionals i regionals d'organització i representació.

En l'apartat dedicat a l'estructura organitzativa que ha de tenir el futur sindicat (cal recordar que en aquells moments, encara era moviment socio-polític) concreten aquest "respecte a formes nacionals i regionals". Segons diuen: "Las regiones y nacionalidades crearían a su vez un órgano de representación único a ese ámbito. El nombre propuesto podría ser "Federación o Confederación sindical de Comisiones Obreras, y, a continuación, el nombre de la región o nacionalidad correspondientes".

D'una forma poc detallada es parla de com s'ha d'estructurar el sindicat per branques de producció. Cada sector productiu s'ha d'estructurar des de l'àmbit local fins al nivell de tot l'estat.

Durant el primer congrés, l'any 1.978, l'organització queda formalment constituïda com a sindicat, deixant d'ésser moviment socio-polític.

La C.S. de CC.OO queda organitzada per dos estructures interrelacionades, formades per els òrgans de les Federacions de sector i els de les Confederacions de nacionalitat i Unions regionals o provincials, que es formen tenint en compte la realitat nacional i regional configurada històricament. Aquestes són les dues estructures bàsiques, per sota d'elles existeixen les Unions locals, sindicats d'empresa, etc.

Les Federacions de branca que existien a l'any 1.978, eren les següents: Activitats diverses; Aigua, Gas i Electricitat; Alimentació; Banca i Estalvi; Camp, Combustible, Comerç, Construcció, Ensenyament, Espectacle, Hosteleria, Fusta i Suro, Mar, Metall, Minería, Paper, Arts Gràfiques i Comunicació Social, Pensionistes i Jubilats, Pell i Calzats, Químiques, Sanitat, Seguros, Tèxtil, Transport i Comunicacions, Treballadors de l'Administració.

En l'àmbit territorial CC.OO es divideix en 17 Confederacions de nacionalitat i Unions regionals o provincials, que són les següents: Andalusia, Aragó, Asturies, Castella-La Manxa, Castella La Vella, Catalunya, Euskadi, Extremadura, Illes, Illes Canàries, Lleó, Rioja, Madrid, Regió Murciana, Cantàbria.

Es important tenir en compte que a nivell de branca de producció es podran formar federacions a nivell de nacionalitat o regió. Aquestes federacions a la vegada formen part de la Confederació de nacionalitat o Unions Regionals i de les Federacions de branca a nivell estatal.

El tema de les federacions de nacionalitat o regió, queda poc especificat en aquest congrés, però no sembla pas que tinguin respecte a les federacions estatals, la mateixa autonomia que tenen

les Confederacions de nacionalitat i Unions regionals respecte a la Confederació. En el segon congrés aquest tema queda més especificat. Es important tenir en compte aquestes dues estructures: una de territorial en la que es dona prioritat als aspectes autònoms i descentralitzadors del sindicat, l'altre estatal en que tenen prioritat els aspectes més susceptibles d'ésser unificats a nivell estatal.

De la importància que el sindicat dongui a una o altra estructura depèn en gran part la seva configuració autonòmica o centralitzada.

Es reconeix que una sèrie de circumstàncies (condicions imposades per la dictadura, caràcter socio-polític del sindicat) han fet que aquest s'organitzés primer de forma territorial i que l'estructura per branques de producció quedés endarrerida. Aquestes no es varen constituir fins a 1.977. Per aquestes raons s'estima necessari dedicar un gran esforç a l'estructuració de totes les branques de producció, sense descuidar el paper fonamental que han de jugar les unions per desenvolupar la vertent socio-política del sindicat. Aquest reforçament de les federacions de branca es farà molt més evident en el congrés de 1.981. Es considera que fonamentalment és l'àrea reivindicativa, la que han d'atendre les federacions.

En concret es consideren com a activitats principals les següents:

- a) Elaboració de la política reivindicativa i d'acció sindical en la branca de producció corresponent.
- b) Defensa dels interessos professionals i sindicals dels seus afiliats de forma solidària amb la resta de treballadors.

- c) Direcció de les accions reivindicatives dels treballadors, especialment en el marc de la contractació col.lectiva.
- d) Ampliació del marc de negociació amb la idea d'arribar a convenis generals a nivell de tot l'Estat.

Per altra costat les Confederacions de nacionalitat i les Unions regionals tenen les següents competències:

- a) Creació i enfortiment dels sindicats en el seu àmbit, actuant coordinadament amb les Federacions respectives
- b) Organització dels serveis assistencials d'acord amb les necessitats dels sindicats
- c) Formació sindical
- d) Organització i coordinació d'activitats recreatives i culturals
- e) Representació del conjunt dels afiliats davant les autoritats i organismes oficials del territori
- f) Elaboració d'alternatives pel contingut socio-polític del sindicalisme (atur, educació, vivenda, sanitat, etc.)
- g) Relació amb organitzacions polítiques, socials i sindicals d'àmbit equivalent.
- h) Difusió i aplicació de les resolucions i orientacions dels òrgans territorials de nivell superior.

Les causes més importants que fan possible l'evolució de formes organitzatives descentralitzades a formes d'organització més centralitzades i, per tant, el passar el pes dels organismes territorials a les federacions de sector, poden ésser les següents: De fet, CG.OO ha evolucionat d'un moviment socio-polític i d'un "sindicato de nuevo cuño", a la transformació en un sindicat tra

dicional. Això ha repercutit en perjudici de les organitzacions territorials, que eren les encarregades de desenvolupar els aspectes socio-polítics.

La normalització democràtica del país, amb la legalització dels partits polítics, ajuntaments democràtics, etc. han tret parcelles de poder als moviments amb major voluntat "socio-política".

La crisi econòmica ha convertit en prioritaris i urgents tots els temes reivindicatius, que són funció de les federacions (defensa del lloc de treball, manteniment de la capacitat adquisitiva, etc.)

Un altre aspecte a analitzar és la composició dels òrgans centrals de la Confederació.

A nivell de confederació existeixen quatre òrgans de govern:

1. El Congrés Confederal
2. El Consell Confederal
3. La Comissió Ejecutiva
4. El Secretariat

El Congrés Confederal és el màxim òrgan deliberant i decisor de la Confederació. Està compost a parts iguals per representants de les Federacions i per representats de les organitzacions territorials. El Consell Confederal és el màxim òrgan de direcció i representació de la Confederació entre congrés i congrés.

A més del secretari general i dels membres de la comissió ejecutiva que no pertanyen a cap estructura, està format per els secretaris generals de les Federacions, els secretaris generals de les Organitzacions territorials d'àmbit regional i de nacionalitat; cinquanta membres en representació de les Federacions, en proporció

al seu nombre d'afiliats; cinquanta membres en representació de les organitzacions territorials en proporció al seu nombre d'afiliats.

Els òrgans territorials de la Confederació tenen plena autonomia de gestió econòmica, així com del patrimoni i també tenen autonomia administrativa per dotar-se dels òrgans i serveis que considerin adequats per el millor compliment de les seves funcions.

Altres aspectes de l'estructura organitzativa que, com es veurà canviaran en el 2º congrés, són la qüestió dels carnets i la qüestió de l'acció sindical.

Els carnets i segells de cotització eren editats per la Confederació o pels organismes nacionals i regionals que es consideri oportú, de comú acord. La iniciativa de l'acció sindical, correspon a cada organització en el seu nivell, que la desenvolupa parà d'acord amb les orientacions fixades per la Confederació per vincular la seva acció sindical a la del conjunt dels treballadors.

En el II congrés de CC.OO, celebrat l'any 1.981, com ja s'ha posat de manifest en un apartat anterior, existeix una tendència a la centralització del sindicat, que es manifesta, entre altres coses, en afavorir a les federacions de sector, en perjudici de les organitzacions territorials.

Formalment el sindicat continua tenint una estructura dual: Federacions de sector de caire estatal i Confederacions nacionals i Unions regionals, de caire territorial. També la representativitat en els òrgans confederals és la mateixa, 50% per les federacions estatals i 50% per les confederacions nacionals i Unions

territorials. Però aquesta tendència més centralitzadora es fa evident en:

- 1.) El problema del carnet
- 2.) L'organització del sindicat
- 3.) Els factors que provoquen la unificació de l'Estat
- 4.) La importància dels aspectes reivindicatius en front dels socio-polítics.

1.) Problema del carnet. En el document d'organització i finances del 2º congrés s'hi troba una llarga dissertació sobre un problema aparentment pueril i marginal. El problema d'un sol carnet per tota l'organització, que simbolitza aquest intent de control i centralització del sindicat que s'està veient al llarg de tot el procés. En el primer congrés s'afirmava que els carnets els podia expedir la Confederació Estatal o les organitzacions territorials, de comú acord amb la confederació i de fet fins a l'any 1.981 han existit confederacions de nacionalitat o regió -principalment la de Catalunya- amb carnet propi en el que no s'assenyalava per res l'afiliació a la confederació estatal. Aquesr és precisament el fet que no es vol permetre. La normativa que el Congrés confederal aproba és la següent: S'assenyala un període de transició que s'acaba l'1 de gener de 1.985, en que les diferents confederacions, unions i federacions de rama s'adequaran a la nova normativa. A partir de 1.985 hi haurà un sol carnet de la C.S. de CC.OO: aquest carnet reflexarà que l'afiliació es fa, en primer lloc a la Confederació Sindical de CC.OO, en segon lloc a la Federació corresponent i en tercer lloc a la Confederació de nacionalitat o regió en la que l'afiliat resideixi.



Aquest nou carnet, potser simbolitza molt més la tendència profunda del sindicat i la jerarquia de poder i prioritats en el seu interior que no pas totes les declaracions de principi que es poguin fer. En primer lloc es deixa clara la preeminència de la confederació a nivell estatal, ocupa el segon lloc la branca productiva, també d'estructuració estatal i només en tercer lloc té cabuda l'organització territorial.

Fins en aquell moment, dintre de l'ambigüetat existent, les Confederacions amb carnet propi podien fer pensar que tenien una concepció confederal del sindicat en que cada organització seria soberana en el seu territori i s'uniria en l'organització de l'estat per temes comuns.

Aquest model és el que ara de cap manera es vol permetre. Tal com simbolitza el carnet i com ratifiquen altres fets, que tot seguit veurem, es tendeix cap a una organització centralitzada que en tot cas permet expressions autònomes, sempre de caire secundari enfront dels elements centralitzadors. Tanmateix aquesta tendència centralitzadora comporta resistències i contradiccions que més endavant s'analitzaran.

2.) Organització del sindicat. Igual que en el primer congrés, CC.OO està formada per dues estructures: la de sector i la de territori. Les Federacions a nivell estatal federen sindicats i Federacions de nacionalitat o regió. Les Confederacions o Unions de nacionalitat o regió confederen Federacions o Sindicats i Unions del seu àmbit. Les Federacions estatals i les Confederacions de Nacionalitat o Unions regionals, tenen personalitat jurídica pròpia, els representants legals són els seus secretaris generals amb els

poders i facultats que els estatuts de cada organització els hi reconeix. Al mateix temps, igual que en el primer congrés les Federacions estatals, les Confederacions de nacionalitat disposen d'autonomia de gestió econòmica i de patrimoni en els seus àmbits d'actuació, així com d'autonomia administrativa per dotar-se dels òrgans i serveis que considerin adequats per el major compliment de les seves funcions.

L'estructura organitzativa de la confederació, en els seus òrgans màxims de direcció es idèntica al primer congrés, amb el congrés i el Consell confederal format a parts iguals, per membres de les federacions estatals i de les confederacions i unions territorials.

Per esbrinar en un grau més de profunditat l'organització de C.C.OO a més de l'aspecte financer que serà analitzat en un altre apartat s'ha de tenir en compte:

1. A les competències que per un costat tenen les federacions estatals i per un altre les Confederacions i Unions.
2. La relació entre les federacions estatals i les federacions de nacionalitat.

3. Altres aspectes genèrics sobre l'estructura del sindicat.

1. Competències federacions estatals-Confederacions i Unions. Igual que en el primer congrés les federacions estatals estan a cura de les qüestions reivindicatives i les confederacions i unions tenen al seu càrrec els aspectes socio-polítics i la coordinació general del sindicat en el seu àmbit.

Però hi han qüestions que es modifiquen:

S'afirma que durant el franquisme i adhuc després, l'estructura

territorial ha estat per damunt de l'estructura d'indústria i que és necessari corregir aquest desequilibri.

En el primer congrés també s'apuntava aquest problema, però no d'una manera tan marcada i sense donar prioritat a les federacions d'indústria, com es fa en aquest segon congrés.

En diferents llocs dels documents del segon congrés es fa referència, cosa que no passava en el primer, que en el terreny de la lluita reivindicativa els elements comuns dels assalariats, propiciats pel desenvolupament del capitalisme són molt poderosos. Això comporta un reforçament de les federacions estatals i de la confederació central en perjudici de les confederacions i unions nacionals i regionals.

També es remarca que els problemes econòmics només tenen solució a nivell d'Espanya i que no existeix una alternativa de classe en el marc exclusiu de les nacionalitats i regions.

2. Relació entre les federacions estatals i les federacions de nacionalitat. Un test per saber l'autèntica organització autònoma i descentralitzada del sindicat pot ser analitzar les relacions que s'estableixen entre les federacions estatals i les federacions de nacionalitat.

Les federacions de nacionalitat i de regió són part integrant de les federacions estatals. Això vol dir que no tenen el grau d'autonomia que tenen les organitzacions territorials respecte a l'organització central, sinó que actuen simplement com a elements intermediaris, sense capacitat pròpia. Això reforça més l'aspecte centralitzador del sindicat, ja que per una part tenen

preponderància les federacions de sector estatal, i, a més a més, aquestes tenen una estructura centralitzada.

Aquest tema no quedava tractat en el primer congrés i igual que altres es vivia una situació ambigua i diversa sobretot a Catalunya en que el segon congrés de la C.O.N.C. donava vida pròpia a les federacions nacionals de sector com es veurà més en davant. Les federacions nacionals participen en l'elaboració de la línia sindical de la federació estatal, així com en l'aplicació i execució en el seu àmbit, però no se li reconeix capacitat d'elaboració pròpia, com si s'els hi reconeix a les organitzacions territorials.

El problema que CC.OO es planteja es si les federacions de nacionalitat han de vincular-se directament només a la Confederació de nacionalitat i regió, només a la federació d'indústria estatal, o a les dues estructures al mateix temps. Es decideixen per les dues estructures al mateix temps.

No s'està d'acord que les federacions de branca a nivell de nacionalitat només estessin vinculades a les Confederacions territorials, perquè llavors CC.OO, segons ells, seria solament una confederació de confederacions i es debilitaria la seva capacitat reivindicativa i d'acció sindical.

Una vegada més es demostra la tendència a la centralització derivada de la preocupació reivindicativa i dels aspectes unificadors del capitalisme, deixant de banda els aspectes socio-polítics i la concepció de la unitat de la classe obrera en cada lloc, que eren temes prioritaris en les primeres declaracions.

Tot aquest procés de progressiva centralització del sin

dicat no significa que aquest no defensi l'Estat de les autonomies ni que no hi hagi cap funció per les organitzacions d'àmbit territorial del sindicat, però sí que la primacia la tenen l'organització central i les federacions d'indústria.

Les organitzacions territorials tindrien obert el camp de temes econòmics i socials que els estatuts transfereixen a les respectives comunitats autònomes, com per exemple la Seguretat Social, ensenyament, vivenda, transports, serveis, etc. En aquests temes les organitzacions territorials tenen obert un camp de pressió i de negociació molt important, però s'ha de saber distingir el que afecta a les nacionalitats i regions i el que només té possibilitats a nivell estatal i amb l'esforç dels treballadors i els seus aliats a nivell d'Espanya.

#### FINANCES

La distribució dels ingressos i l'autonomia financera pot ser una important mesura per esbrinar el grau de descentralització o de centralització d'una determinada organització.

En el segon congrés de CC.OO s'estableix la següent distribució del pressupost:

- 1) 7% per la Confederació Sindical de CC.OO
- 2) 10% per les Federacions estatals
- 3) del 83% restant, els Consells de nacionalitat o regió decideixen sobre la seva distribució d'acord amb els criteris següents: 50% per l'estructura de sector i 50% per la de territori.

S'ha de crear un fons de Solidaritat en l'àmbit respectiu.

El cobrament de les quotes correspon al sindicat provincial.

Sobre l'utilització del 50% corresponen a l'estructura de branca, les Federacions estatals podran establir acords directes amb les seves Federacions de nacionalitat o regió.

Per evitar la dispersió dels recursos, la tendència ha d'esser que només tinguin percentatge de cuota els organismes de territori o de sector, des de l'àmbit provincial cap amunt.

Les organitzacions que liquiden a la Confederació són: les Confederacions de nacionalitat i les Unions provincials que no estan organitzats en Unions regionals.

Les organitzacions que liquiden a les Federacions estatals són: les Federacions de nacionalitat o regió i en el seu cas, els sindicats provincials.

Dintre d'uns límits sí que existeix una certa autonomia financera, ja que les federacions i les organitzacions territorials poden disposar lliurement d'un percentatge del pressupost total.

## 5.2.-U.G.T.

La dificultat més important per analitzar l'estructura organitzativa d'UGT es troba en la poca informació que s'ha potgut recollir, per ara, i en el caràcter general i poc explícit que tenen els textos.

Aquesta circumstància es ja un símptoma de la forma que l'UGT encara el problema nacional i autonòmic. Sembla que realitza una adaptació administrativa al tema, però no existeix, a diferencia de CC.OO, una reflexió ideològica sobre el mateix. Potser mo

tivat per el pes de la tradició centralista de l'UGT, avans de la guerra civil, i el fet de que no hi ha una ruptura a nivell organitzatiu amb l'etapa anterior ni un sorgiment a partir de les realitats locals, regionals i nacionals. En les seves declaracions de principis afirma que l'organització s'estructurara federalment en base a l'existència de les diferents nacionalitats i regions de l'Estat espanyol, sense que això signifiqui acceptar cap intent de divisió entre la classe treballadora, per aquest motiu.

S'estructura amb Federacions d'indústria i amb Unions territorials, sense que especifiquin res més.

Respecte a les organitzacions territorials deixa clar que depenen directament de la Unió General de Treballadors, amb la missió de coordinar els esforços de totes les entitats existents en la seva demarcació.

Des d'aquesta perspectiva aquestes organitzacions territorials tindrien un caire funcional, d'organització interna del sindicat i no un reconeixement polític, autònom, com podria passar amb CC.OO., sobretot en el cas de la C.O.N.C.

Altres aspectes que es poden resaltar són que malgrat la dependència de les organitzacions territorials dels organismes centrals, aquestes tenen els seus òrgans rectors respectius i se'ls hi reconeix autonomia en la seva tasca de coordinació de sindicats i federacions en els àmbits que els hi correspon.

El Congrés Confederal està format per Federacions Estatals d'Indústria i per delegacions de les Unions Territorials.

El comitè confederal, màxim organisme entre dos Congressos,

està format per el secretari general i dos representants més de cada Federació Estatal. El secretari general de les unions regionals o de nacionalitat, i un representant per cada una de les províncies que formen la unió regional o de nacionalitat.

Els Estatuts estableixen una sèrie de mesures amb la finalitat de exercir un millor control sobre el conjunt de l'organització que és interessant conèixer. Es posa en clar que els Estatuts, reglaments etc. de totes les organitzacions adherides a la UGT no podran anar en contra dels Estatuts Generals de la Confederació.

S'estableix el següent ordre de prioritats en els acords dins l'organització:

1. Acords del Congrés General de la UGT
2. Acords del Comité Confederal
3. Acords del Congrés de les Federacions d'Indústria i Sindicats a nivell estatal.
4. Acords del Congrés de les Unions de Nacionalitat o Regionals d'UGT
5. Acords dels Congressos de la Federació d'Indústria i Sindicats a nivell de nacionalitat o regió
6. Congressos de les Unions Provincials i comarcals d'UGT
7. Congressos de les Federacions Provincials d'Indústria i Sindicats Provincials.

#### FINANCES

La recaudació de les quotes globals es farà en la Secció Sindical d'Empresa, o en el sindicat local:



Les quotes es remeten al Servei Confederal Administratiu que les distribueix segunt els següents criteris:

- un 10% per la Comissió Executiva Confederal
- un 6% pel fons de solidaritat
- un 42% per les Unions Territorials, repartits segons fixen els seus estatuts
- un 42% per les Federacions estatals d'Indústria, que serà repartit segons fixin els respectius estatuts.

El Servei Confederal Administratiu estarà controlat per dos representants de les Unions Territorials i dos de les Federacions d'Indústria, elegits pel Comitè Confederal.

Amb aquest Servei Confederal es pot pensar que s'intenta un control central de les finances, que reforça el control normal que ejerceix la tesoreria de la Comissió Ejecutiva.

En aquest aspecte es separa de CC.OO ja que aquest organisme no existeix.

### 5.3.- U.S.O.

Igual que els anteriors sindicats, en les seves declaracions oficials la USO assumeix la realitat plurinacional de l'Estat Espanyol, i declara adequar la seva estructura organitzativa segons la configuració de les diferents nacionalitats i regions de l'estat espanyol.

Malgrat la declaració anterior ni els projectes organitzatius ni la plasmació concreta d'aquests projectes han estat sempre els mateixos, abans el contrari. es pot afirmar que s'ha seguit un procés que comença amb la defensa d'una línia clarament confederal

i descentralitzada, per acabar donant un pes específic molt important a les federacions estatals i al reforçament de la Confederació pel que fa a les organitzacions territorials. Aquesta evolució, per altra part semblant, amb matissacions diferents, a la que fa CC.OO, es paral·lela al canvi sofert per la central en altres aspectes.

Agafant una altra vegada el fil de l'estructura organitzativa, és interessant comparar el projecte organitzatiu que un grup de sindicalistes bases elaboren per tota la confederació amb l'estructura organitzativa exposada en els diferents congressos.

El projecte elaborat pels sindicalistes bases proposa el model confederal en una doble vertent:

- Confederació nacional de les diferents organitzacions de cada nacionalitat i regió
- Confederació de les diferents federacions de rama i activitat industrial.

D'aquesta estructura es deduiria una gran autonomia per les federacions de sector de les nacionalitats i regions que estarien confederades a la federació estatal.

Aquesta és la qüestió que canvia al llarg d'aquest temps. No s'accepta la confederació de les branques d'activitat, sinó que aquestes estan unificades a nivell estatal.

A part d'aquesta proposta d'estructura organitzativa el document és interessant perquè revela unes tensions dintre el sindicat entre sectors clarament partidaris d'una estructura confederal i sectors que reforcen les estructures centralistes.

També es detecten contradiccions entre els Estatuts i re

glaments de la Confederació i els estatuts i reglaments de les di  
verses unions nacionals i regionals.

La Confederació USO igual que els altres sindicats que s'han  
analitzat anteriorment està format per les Unions de Federacions de  
ram, d'àmbit local, regional o nacional i estatal i les Unions re  
gionals i nacionals.

Amb aquesta estructura intenten preservar la unitat de la  
Confederació enfront de la unitat del capitalisme estatal al mateix  
temps que reconeixen les autonomies regionals i nacionals.

Les Unions Regionals i nacionals i les Federacions d'indús  
tria, tenen els seus propis estatuts, es poden dotar dels òrgans  
que determinin i tenen autonomia d'actuació.

En aquest nivell no es diferencien de l'organització for  
mal de CC.OO. S'ha d'assenyalar que no es parla del paper que ju  
guen les federacions de sector de les nacionalitats o regions.

En el congrés de 1.980, es manté la mateixa estructura for  
mal, però s'accentuen els factors centralitzadors, segons opinió  
expressada per la premsa d'aquels dies (1).

S'enforteixen les federacions de rama, en front de l'ac  
tual estructura territorial i se centralitzen els aspectes finan  
cers i patrimonials del sindicat.

Es manté la divisió territorial, però pel que fa a les fe  
deracions sectorials es matitza que tenen una única estructura a  
nivell de tot d'Estat espanyol. Aquest model organitzatiu es con  
tradiu amb la proposta de convertir la USO amb una organització  
confederal tant a nivell de territori, com a nivell de branca.

(1) Diario de Navarra, 30-9-80.

Al mateix temps que es centralitza l'estructura de branca, es prima el paper de les federacions en perjudici de les Unions; fent una evolució paral·lela als altres sindicats:

"La activitat sindical primordial para dar respuesta a los problemas concretos que tienen planteados actualmente los trabajadores, viene dada por la actividad que se desarrolla en las federaciones. Son las federaciones la estructura básica de todo sindicato que pretenda desarrollar una acción sindical dirigida a entablar una dialéctica con la realidad que concluye con un mejoramiento en el orden laboral y social de los trabajadores. Por lo tanto la USO, se compromete a consolidar la estructura de las federaciones, desde el nivel estatal hasta el provincial".

L'èmfasi que es fa amb l'acció reivindicativa i per tant amb l'enfortiment de les federacions es correspon amb l'evolució que el sindicat realitza a nivell ideològic passant d'ésser un sindicat "socialista autogestionario" a un sindicat reivindicatiu.

Tots aquests processos no es realitzen en el buit sinó en un context polític que es caracteritza per una situació d'euforia i de fortes expectatives per donar lloc a una realitat molt manys engrescadora a on les conquestes democràtiques no venen com a consequència de victòries sobre les forces del passat sino que són el resultat de pactes i concessions amb aquestes mateixes forces.

A més a més, en el congrés de 1.980 es posen una sèrie de reglaments, inexistents en els anteriors congressos que fa encara més restrictiva l'autonomia reconeguda oficialment: les Federacions Estatals professionals i les Unions Regionals/Nacionals han de sol·li<sup>ci</sup>tar per escrit l'ingrés a la Confederació a la Comissió Ejecutiva

Confederal, presentant els estatuts i fent declaració expressa d'acceptar els Estatuts Confederales.

A més a més, les Federacions i les Unions estan obligades a informar de totes les modificacions introduïdes en els Estatuts i donar conèixer la seva situació econòmica i la seva afiliació.

#### FINANCES

S'ha trobat poca informació pel que fa a les finances de la USO perquè remeten la seva organització a un reglament intern, però el fet més important és la declaració que realitzen en el congrés extraordinari de 1.980 en que es proposen centralitzar tots els recursos perquè es produeixi un eficaç equitatiu i solidari repartiment dels mateixos. Segons afirmen existirà un únic pressupost confederal que recollirà tots els ingressos i les despeses que es produeixin a la Confederació, aprovat pel Consell Confederal. La Confederació, a més a més, serà la responsable del cobrament de les cotitzacions, mitjançant l'emissió única de rebuts i dels mecanismes oportuns que es creïn per aquest fi.

Aquest aspecte centralitzador de les finances es diferencia dels altres sindicats, sobretot de CC.OO, en que sí que existeix un cert marge d'autonomia financera.

Amb la centralització abans esmentada queda molt restringida en la pràctica, l'autonomia proclamada oficialment.

## 6.- POSICIO EN FRONT DE LA QUESTIO AUTONOMICA

Tal com es s'anunciava al començament, en aquest apartat es fixarà l'atenció en la posició dels sindicats davant la política autonòmica iniciada des de 1975 fins a l'actualitat. Es procurarà veure les possibles diferències entre les declaracions oficials i la postura davant temes concrets: la Constitució, la negociació col·lectiva, la política cultural a les nacionalitats, el traspàs de competències, etc.

L'apartat sobre les polítiques diferenciades a les nacionalitats s'ampliarà de forma significativa, ja que són les organitzacions de les nacionalitats les que més directament s'han trobat implicades en tot el procés autonòmic i per tant de forma més freqüent s'han vist obligades a prendre una postura determinada.

L'exposició es redueix a dos sindicats, CC.OO i U.S.O., perquè en el cas d'U.G.T. no s'ha trobat informació, pel que fa a la seva organització central en aquest tema, encara que sí es té informació pel que respecta a l'U.G.T. de Catalunya, tal com es veurà més endavant.

Respecte a la qüestió autonòmica sobresurten dos temes:

- Posició del sindicat en el procés d'estructuració de l'estat de les autonomies. Tasques del sindicat en les comunitats autònomes
- Posició del sindicat davant les perspectives que obren els

estatuts i la negociació col·lectiva a les comunitats autònomes.

CC.OO.

=====

- Procés d'estructuració de l'estat de les autonomies.

Comissions Obreres manté una postura crítica davant l'actitud del govern central en el començament de l'estructuració de les autonomies, consistent en reconèixer els òrgans preautonòmics, però buidar-los de contingut.

El sindicat exigeix que els òrgans preautonòmics puguin prendre mesures eficaces per a resoldre la problemàtica política, econòmica, social, cultural que pateixen les respectives comunitats autònomes. S'intenta tallar la maniobra que consisteix en desmovilitzar la població en el tema autonòmic, davant la decepció que produirien al buidar-los de contingut, "los entes preautonómicos".

Aquesta postura activa davant els processos autonòmics, partidària de convertir les autonomies en instruments vàlids es correspon amb la preocupació pel tema nacional i autonòmic d'aquest sindicat, que es reflexava en anteriors apartats.

- Tasques del sindicat en les comunitats autònomes: la negociació col·lectiva.

El tema de l'àmbit dels convenis és un tema permanent

de discussió en el sindicalisme, que a l'Estat espanyol pren nova força quan es reestructura l'Estat en les comunitats autònomes. Com es veurà més endavant és un tema en el que discrepen els sindicats d'àmbit estatal i els sindicats nacionalistes.

En el començament de la transició CC.OO es va plantejar la qüestió, en la seva assemblea de 1986, sense arribar a conclusions definitives. L'any 1981 el tema es tractat amb més profunditat.

S'apunta que s'ha d'estudiar la possibilitat d'obrir convenis entre sindicats i patronal de nivell de nacionalitat o regió. Es contempla aquesta possibilitat, sense definir-se sobre els avantatges o els inconvenients que tal pràctica comporta.

En tot cas es promou que els sindicats a nivell de regió o nacionalitat han de tenir la seva dinàmica pròpia en els òrgans representatius -Ajuntaments, Diputacions, Governos autònoms, etc.- de les comunitats autònomes per tractar temes d'interès mutu: atur, reconversió industrial, sanitat, educació, transport, etc. Aquesta postura es pot considerar coherent amb els plantejaments teòrics exposats en altres apartats i amb la voluntat expressada de reconèixer l'autonomia dels òrgans sindicals nacionals i regionals.

En el congrés de 1981, tal com s'ha vist anteriorment, CC.OO es mostra més restrictiva en tots els temes referits a la qüestió autonòmica, posant de relleu tots els elements que



a nivell d'Estat unifiquen la lluita reivindicativa; aquesta, en mans de les federacions estatals es prioritària respecte a els temes socio-polítics, reservats a les organitzacions territorials.

Els principals problemes econòmics només es podrien sol.lucionar amb mesures a nivell d'Espanya, amb una política global d'Estat. Malgrat això una sèrie d'aspectes (Seguretat Social, ensenyament, vivenda, transports, serveis) que afecten directament als interessos dels treballadors poden ser resolts, a,b certs límits, en el marc dels territoris autònoms.

Fel que respecta a la negociació col.lectiva, serien partidaris d'una negociació col.lectiva articulada de dalt a baix, des de l'empresa fins al nivell estatal. CC.OO es mostra contrària a un sistema de negociació col.lectiva de les nacionalitats o regions i a un sistema independent de relacions de treball a aquest nivell: Com es veurà més endavant aquí es divergeix respecte als sindicats d'àmbit nacional, sobretot ELA-STV.

En canvi es mostra partidaria dels convenis col.lectius en les nacionalitats i regions, tant a nivell sectorial com territorial, sense oposicions de principis sinó atenent a les circumstàncies de cada branca o sector.

U.S.O. (Unión Sindical Obrera)  
=====

En un comunicat del Secretariat Confederal d'acció

reivindicativa de data 4-10-79, s'afirma que la possible im  
plantació de convenis d'àmbit de regió o de nacionalitat po  
dría donar lloc que a més de les diferències i divisions que  
ja tenen els treballadors s'hi sumessin la de treballar en  
una determinada regió o nacionalitat.

El document no sembla pas entendre les diferències  
nacionals entre els diferents països, i des d' un bon principi té una lògica estatal.

L'àmbit de cada conveni s'ha de referir a l'àmbit de  
cada sector, sense tenir en compte cap divisió territorial,  
asignant el paper d'interlocutor a la Federació estatal.

Aquesta posició es justifica de la següent manera:

- eliminar diferències entre els treballadors
- agrupar el màxim de força dispersa que existeix avui en mi  
lers de convenis
- impedir que els treballadors paguin la factura de la crisi.

Es palesa una actitud més reticent davant les exigèn  
cies concretes del fet autonòmic, que es contradiu amb les pri  
meres declaracions sobre el dret a l'autodeterminació o amb  
l'exigència de l'autogestió a cada lloc.

## 7.- POLITQUES DIFERENCIADES A LES NACIONALITATS

A les nacionalitats, sobre tot a Catalunya i a Euskadi  
els sindicats d'àmbit estatal tenen un llenguatge i una pràcti

ca sindical més favorable a les posicions autonòmiques i nacionalistes.

Fins a quin punt aquest fet es fruit d'una necessitat tàctica d'adaptar-se a les circumstàncies, o bé d'un sincer sentiment autonomista, és difícil, en ocasions, distinguir els dos factors, que es barregen. Malgrat que aquesta postura és general no té les mateixes matitzacions a cada un dels sindicats, CC.OO, UGT i USO.

Per estudiar aquest apartat se seguirà una metodologia semblant a els anteriors. S'estudiaràn els casos de Catalunya i Euskadi. I per cada un dels sindicats es veurà el procés respecte a l'autonomia, a l'organització interna i el nivell de coherència i la postura del sindicat respecte a fets autonòmics concrets.

### 7.1. CATALUNYA

#### 7.1.1. Procés respecte a l'autonomia

CC.OO  
=====

En el primer congrés celebrat a Catalunya, del 12 al 15 de maig de 1978 afirmen que el sindicat de CC.OO de Catalunya, realitza les seves activitats dins la nació catalana, que forma part de l'Estat plurinacional que és Espanya. En el segon congrés, juny de 1980 el sindicat s'esten molt més en aquestes questions.

Segons els documents del congrés Comissions Obreres, des d'els seus orígens, coneixia i era conscient que Espanya estava formada per una comunitat de pobles diferenciats entre si per problemes polítics, socials, culturals, lingüístics i històrics.

Es troba el problema de la doble personalitat de la classe obrera, que per un costat se la considera única a ni vell d'Estat i per altra banda també es considera que dintre de l'Estat existeixen marcs nacionals que tenen les seves pròpies característiques històriques i les seves especificitats concretes en el pla econòmic, social, polític, cultural i sindical, el que produeix que la classe obrera, segons el marc en que es mou, tingui especificitats concretes. El segon congrés de CC.OO a Catalunya és el que adopta una postura més nacionalista, que el portarà a enfrontaments amb la Confederació estatal. El concepte classe obrera única-classe obrera diversa representa l'intent de teoritzar un problema que no l'hi acaben de veure la sol.lució.

"La nacionalidad no era sólo una área geográfica, sino un área social y económica y, por tanto, generaba un 'ente' político, y que siendo cierto que la clase obrera es única a nivel del Estado español, hay una especificidad própia de la clase a nivel de nacionalidad, fruto de las características históricas indicadas en las que también influyen las características propias de la burguesía". Aquesta seria la novetat més important de CC.OO de Catalunya, respecte a CC.OO d'àmbit estatal,

la necessitat de demostrar l'especificitat de la classe obrera catalana, el que els hi permet demanar una major autonomia respecte a la Confederació estatal.

Una qüestió important a tenir en compte és que CC.OO de Catalunya jurídicament es independent de la Confederació estatal, ja que està inscrita en el registre sota el nom de CONC (Comissió Obrera Nacional de Catalunya).

U.G.T. (Unión General de Trabajadores)  
=====

En el començament de la transició política, UGT de Catalunya es mostra positivament favorable al reconeixement de les nacionalitats i a l'estructuració de l'Estat de les autonomies. A mesura que passi el temps les seves actuacions concretes contradiran en certa mesura aquesta postura inicial (firma 2.300, LOAPA, certes declaracions d'alguns membres, etc.). S'ha de ressenyar que, a diferència de CC.OO la seva declaració autonomista no es veu precedida d'un esforç teòric per copsar les implicacions polítiques i sindicals que comporta l'existència d'un estat amb diferents nacionalitats en el seu si.

En un curs sobre el present i el futur del sindicalisme a Catalunya, celebrat en els mesos de març, abril i maig de 1976, UGT es pronuncia per una república federal com a manera de satisfer les reivindicacions autonomistes de cada una de les nacionalitats i regions de l'Estat.

També es troben temes que més endavant passaran a pri

mer pla i es descuidaran els autonomistes, com la necessitat d'evitar nous centralismes, l'articulació de la classe treballadora a nivell de l'Estat, etc.

A l'acte celebrat al Palau d'Esports el 2 d'abril de 1977, UGT també es proclama obertament autonomista i proclama que l'opressió nacional no es més que un aspecte de la lluita de classes. Al lluitar contra l'opressió de classe "els treballadors hem estat i som encara la classe social que defensa d'una manera més conseqüent la llibertat plena i absoluta de totes les nacionalitats".

Es tornen a repetir dues constants que ja s'han vist en apartats anteriors: 1) les organitzacions a les nacionalitats són més radicals respecte a la qüestió nacional, que les organitzacions centrals; 2) durant la primera etapa de la transició els sindicats es mostren més favorables a l'autonomia que posteriorment.

D'UGT de Catalunya no es coneixen més declaracions teòriques respecte a l'autonomia, sinó una pràctica que més endavant es veurà que exactament no correspon a aquestes declaracions teòriques.

U.S.O.

=====

Les dues declaracions teòriques més importants de la USO de Catalunya respecte a l'autonomia, també són el Forum Vergés i l'acte al Palau d'Esports.

Es parteix de la base que aplicant de forma coherent el principi d'autogestió s'ha de reconèixer el dret a l'autodeterminació de cada poble i de cada nació. Aquest dret ha d'ésser sense límits en cap camp, ni en l'econòmic, el polític o el social. Per tant, per la USO, Catalunya té tot el dret ha definir el seu futur en tots els camps.

En l'acte del Palau dels esports l'estatut es veu com una batalla entre l'oligarquia espanyola i la classe treballadora i de com es desenvolupi el període de transició dependrà si l'estatut estarà al servei dels interessos generals de la classe treballadora.

L'exigència dels Estatuts d'Autonomia prové de l'oposició a l'Estat-Nació que només existeix gràcies a l'opressió centralista que pateixen les diferents comunitats.

Els treballadors immigrants han de partir del fet que l'explotació nacional que sofreix Catalunya permet l'explotació de classe que sofreixen el conjunt dels treballadors nascuts o no en el principat.

En el cas de la USO de Catalunya també es comprova una major comprensió del problema nacional que la organització central i un major énfasis en els primers temps de la transició.

#### 7.1.2. Organització interna i nivells de coherència

CC.OO

====

En el primer congrés de les CC.OO catalanes, celebrat

del 12 al 15 de maig, de 1978 s'afirma que CC.OO de Catalunya tenen completa autonomia per decidir la seva política i línia d'actuació sindical, sense que això perjudiqui la solidaritat obrera i sindical amb la resta de treballadors de l'Estat espanyol i en el marc de les CC.OO d'Espanya.

En el segon congrés, que té unes característiques diferents a les del primer, s'hi troba una insistència més gran en la qüestió nacional i conseqüentment també en la qüestió de l'autonomia organitzativa.

S'hi pot trobar una contradicció en que per una banda, sembla que CC.OO dongui l'autonomia a la Confederació Sindical de CC.OO de Catalunya, i per altra banda en un altre text CC.OO catalanes -la CONC- es federa voluntàriament a les CC.OO d'àmbit estatal.

Aquesta contradicció podria ésser el resultat de dues tensions, de dues polaritats. La una nacionalista i autonomista i l'altre centralista, o com a mínim més tèbia en les qüestions nacionals i autonomistes.

Es defineixen de la següent manera:

"Una Confederació sindical nacional que agrupa sindicats democràtics i de masses en els quals tenen cabuda tots els treballadors i totes les treballadores que viuen a Catalunya".

"Sobre la base dels principis de federalisme i de democràcia sindical, decideixen amb plena autonomia el seu programa, les estructures organitzatives, l'acció i formació sin



dical, com també la gestió econòmica i patrimonial. Tenen facultats plenes per editar carnets i segells de cotització, premsa, propaganda i publicacions.

Com es pot apreciar en el segon congrés es mostren molt més explícits a l'hora de detallar els trets de la seva autonomia i de la seva capacitat d'actuació.

Una qüestió que a nivell estatal s'ha vist que tenia una gran importància és el paper jugat per les federacions que al ser d'àmbit estatal, en la mesura que els hi donen més importància, passen per damunt de les Unions.

En canvi en el 2º congrés s'expressa que les Federacions nacionals (nacionals de Catalunya) són les soberanes per decidir i aplicar la línia sindical en el seu àmbit.

Les Federacions mantenen amb les seves homònimes de la resta de l'Estat exactament les mateixes relacions i compromisos que la CONG amb la Confederació Estatal.

No se sap fins a quin punt aixó és veritat, però aquestes afirmacions entren en contradicció amb la pràctica dels sindicats i amb les resolucions de CC.OO estatals, en el seu congrés de 1981 com es veurà més endavant. De totes maneres resulta interessant comprovar aquest afany autonomista, mostrat a tots nivells, tant en les declaracions programàtiques com en la seva estructura organitzativa en un moment en que les organitzacions estatals dels sindicats, han fet ja marxa enrera en les seves alegries autònomistes inicials.

Segons recull la premsa (1) aquest interès per l'auto-  
nomia de les CC.OO catalanes vindria donada per dos fets: per  
un costat la CCNC té un pes específic molt important dintre  
de les CC.OO estatals. L'organització nacional o regional que  
més contribuïa a l'organització central, entre l'1 de juliol  
de 1978 i el 28 de febrer de 1981, fou Catalunya, amb 31 mi-  
lions. Per aquesta raó, junt amb la federació del metall  
(78 delegats) l'organització catalana és, amb 70 delegats, una  
de les més importants.

L'altre qüestió són les diferències entre el PSUC i  
el PC, que varen repercutir en les relacions entre les CC.OO  
catalanes i les CC.OO d'àmbit estatal.

Aquestes diferències portaren a una progressiva auto-  
nomia de les CC.OO obreres catalanes que arribaren a la seva  
màxima expressió en el congrés de 1980. El congrés estatal de  
1981 intenta posar fi a aquest estat de coses. Les ponències  
d'estatuts, finances i organització mostren una clara voluntat  
de la confederació de controlar les desviacions de la línia  
central.

Els principals problemes que es presenten són els següents:

- L'aspecte més greu és que tots els acords dels congressos  
de les confederacions i unions territorials i federacions  
de sectors que afecten al conjunt de la confederació simple-  
ment seran considerats propostes de treball per ser discuti-  
des en el congrés general.
- Un aspecte concret que pot ser important és el tipu de rela-

(1) El País, 3 de maig de 1981

ció establerta entre les federacions d'indústria catalanes i les estatals ja que el grau d'autonomia que establia el congrés català queda anulat. Segons el congrés estatal les federacions estatals estan integrades per les federacions de nacionalitat o regió (que es pràcticament l'antítesi de lo acordat en el congrés català).

També queda malparat el caràcter jurídicament independent de CC.OO catalanes. En el congrés de 1980, es feia una referència a aquesta inscripció independent en el registre oficial.

En els nous estatuts també es manifesta que els carnets i segells de cotització "reflejaran que la afiliació es a la Confederación Sindical de CC.OO" (que ara no passa a Catalunya).

En un altre ordre de coses en el congrés català es va establir una radical incompatibilitat entre càrrecs sindicals i polítics (sense cap comparació a nivell estatal), es van criticar les postures sindicals de Santiago Carrillo, i va posar èmfasis en la lluita reivindicativa dins de les fàbriques.

En el congrés espanyol es varen aprovar les tesis de les CC.OO estatals.

U.G.T.  
=====

No s'hi troben declaracions sobre temes organitzatius. Fa pressuposar això una despreocupació pel tema i per tant una dependència respecte als organismes centrals.

U.S.O.

=====

En el 2º congrés s'afirma que la USO de Catalunya es declara organització sindical soberana i autònoma per l'àmbit nacional de Catalunya. L'estructura d'acord amb els principis del federalisme sindical, disposa dels seus propis estatuts i òrgans de govern. En aquest context s'asegura en tot moment la imprescindible coordinació i solidaritat de les federacions a nivell de l'Estat espanyol.

Un altre nivell per averiguar el grau d'autonomia és analitzar les finances. En aquest sentit, la cotització mínima aportada per la USO de Catalunya és fixada pel Comité Coordinador o "Consejo Confederal", d'àmbit estatal.

"La USO de Catalunya podrà determinar altra quantitat en concepte de cotització sense menyscabament de l'adhesió a la cotització estatal." La decisió en aquest aspecte pertany al Consell Nacional de Catalunya.

7.1.3.- Posició en front de la qüestió autonòmica

CC.OO

=====

En el primer congrés de les CC.OO catalanes del 12 al 15 de maig de 1978 es fan unes àmplies consideracions sobre la qüestió autonòmica, referides a Catalunya:

CC.OO es reafirma en les seves conviccions autonòmiques

ja que per Catalunya desitja una configuració política, basada en les institucions nacionals concretades en el Parlament i la Generalitat democràtica, en el marc de l'estatut.

Dit això, el que preocupa és que la Generalitat, la institució catalana per excel·lència no tingui el contingut que CC.OO exigeix. Les conselleries s'han convertit en una mena de succedanis dels ministeris. S'exigeix un ràpid i eficaç traspass de poders, que situen als treballadors en millors condicions, ja que lluitar per l'autonomia és lluitar pel interessos de classe que representen.

L'autonomia permet un control més proper del govern i l'administració catalanes i poder formular les demandes més directament.

Existeix, i això també ho trobarem amb altres, una mitificació de la Generalitat republicana.

Un tema que els hi interessa és la política de treball i les lleis de protecció dels treballadors. Les lleis que la Generalitat hauria d'adoptar són mesures sobre l'atur forçós, les mutualitats i cooperatives i les caixes de crèdit agrícola.

En el segon congrés es posa de manifest la participació dels treballadors en la lluita per l'autonomia i l'haver anulat el discurs antiautonomista de diferents sectors.

Es tornen a reafirmar en què l'Autonomia ha de millorar les condicions de treball i de vida del conjunt dels treballadors.

Un altre tema és el cultural i lingüístic. CC.OO do

narà suport a tot tipus de mesures tendents al coneixement, di  
fusió i normalització de la llengua catalana. També es garantit  
zaran i respectaran les expressions culturals dels immigrants. En  
definitiva s'ha d'aconseguir que Catalunya sigui un sol poble  
en lo nacional i en lo popular.

CC.OO ha seguit un procés en que paulatinament s'ha anat  
assumint el fet nacional català. A les reivindicacions econòmiques  
i socials, s'hi incorporarien les de tota la societat catalana.

A través d'aquest procés els treballadors han assumit  
més integralment la qüestió nacional, perquè no s'ha limitat al  
terreny de la "publicitat", sinó principalment al de l'acció  
política, la movilització de les masses treballadores, com varen  
ser les ocupacions democràtiques de Ripoll, San Cugat, Vic i les  
de Barcelona en les jornades de febrer de 1976.

L'asunció del problema nacional per la classe obrera és  
la més segura garantia de que el neo-lerrouxisme fracassi en els  
seus intents de dividir a els treballadors i al poble de Catalunya  
i al mateix temps és lúnica garantia de que la solució al problema  
nacional català tingui en compte tots els interessos de la clase  
obrera i margini les solucions de caràcter estretament nacional  
lista i petit burgués.

En repetides ocasions es fa referència a les aventatges  
que oferirà l'autonomia: es podrà influir sobre les lleis d'una  
manera directa; s'evitarà que la llengua, els costums i la cultura  
ra, siguin un motiu de divisió i de discòrdia; l'Estatut ha d'èsser  
un mitjà per arribar al dret d'autodeterminació; en gran part s'evi

tarà el burocratisme; com més aprop estiguin els centres de de  
cisíó de manera més eficient es podrà controlar el poder econò  
mic.

En un moment donat CC.OO es posaren contra de l'inicial  
projecte reformista del govern central. "Reivindiquen uns prin  
cipis democràtics i unes institucions d'autonomia política" tot  
això té poc a veure amb els "Regímenes especiales para las cua  
tro provincias catalanas" o el "Consejo General de Catalunya".  
"No volem ni principis autoritaris, ni institucions administra  
tives, ni rentades de façanes de palaus. Volem l'autonomia polí  
tica per a Catalunya".

En un punt en que es poden veure l'autonomia d'un sindi  
cat, és quant es produeixen discrepàncies entre les seves dife  
rentes comunitats. Això va passar a Catalunya quan la Confedera  
ció de CC.OO va firmar l'A.N.E. i CC.OO catalanes no va estar-hi  
d'acord.

L'argument de Lopez Bulla, secretari general de CC.OO  
catalanes eren que els sacrificis econòmics que es demanava a  
els treballadors no estaven equilibrats per suficients compen  
sacions.

Un altre aspecte important és que en el 2º Congrés de  
CC.OO de l'estat de 1981, una de les principals aportacions de  
la delegació catalana va estar centrada en la creació d'un marc  
de relacions de treball autònom, a cada nacionalitat. Aquest as  
pecte no va però, trascendi, al contrari, del congrés va sortir  
reforçada una línia centralista.

(2)

Segons la premsa les ponències del congrés de la Unió de sindicats de Barcelona i els projectes per el proper congrés general aporten novetats importants. Aquestes reforcen especialment el caràcter independent de les Comissions Obreres Catalanes, respecte a CC.OO estatals, així com la seva independència respecte als partits polítics. A la vegada també incideix en les formes de màxima democratització interna i de participació en la vida sindical des de la fàbrica a tots nivells.

Segons un altre article de premsa (3) Santiago Carrillo, en ocasió d'una reunió amb dos-cents quadres obrers del PCE i del PSUC, atacà frontalment les tesis elaborades per CC.OO catalanes de cara al seu 2º congrés, que se celebrarà a partir del 20 de juny.

Aquestes tesis representen la profundització d'una línia política i sindical que se situa clarament a l'esquerra del PCE i àdhuc del PSUC.

Les tesis critiquen amb increïble duresa els pactes de la Moncloa, reafirmen la independència jurídica amb relació a les CC.OO del reste de l'Estat, estableixen una total incompatibilitat entre càrrecs polítics i sindicals i incrementen el paper dels sindicats en el terreny de la defensa de l'autonomia de Catalunya.

La posició de CC.OO catalanes és la següent:

- Per que la classe obrera de tot l'Estat pugui estar unida i

(2) Tele-Exprés 5-5-80

(3) El País, 30-5-80



- fer front amb èxit com una sola classe, amb una orientació ge  
neral per uns mateixos objectius, ha d'estar unida, en primer  
lloc, en les nacions i regions a on treballa.
- El marc polític és l'estat federal en contraposició a la con  
cepció i realitat d'un estat centralista
  - El moviment sindical ha de tenir una organització que articuli  
per mitjà de la seva política, les necessitats, drets i intere  
ssos dels treballadors de Catalunya, amb els de la resta de po  
bles i treballadors de l'Estat espanyol.
  - Des d'aquesta perspectiva és necessari que existeixi una orga  
nització soberana amb plena capacitat d'elaboració, decisió i  
ejecució.

El fet d'existir diferents centres d'elaboració i decisió,  
en lloc de debilitar el moviment sindical, l'enriqueix, en la me  
sura que la suma de les elaboracions pròpies de cada nacionalitat  
o regió, en millors condicions la resposta de la patronal -unida  
a nivell estatal- i la patronal de cada nacionalitat o regió. La  
vinculació de la CONC amb la Confederació estatal de CC.OO s'ha  
d'entendre, federativa i voluntaria, i no com una sucursal d'un  
centre d'elaboració i decisió únic a nivell de tot Espanya.

Per altra costat la via autàrquica d'un sindicalisme na  
cionalista, es superada per un plantejament nacional català, so  
lidari amb la resta dels pobles de l'Estat.

U.G.T.  
=====

La UGT de Catalunya en diversos documents exposa la seva

posició davant l'autonomia de Catalunya, que es pot resumir de la següent manera: l'UGT continuarà lluitant (explica en un document anterior a l'aprovació de l'Estatut) per aconseguir un auto-govern de Catalunya que tingui com a base de partida els principis de 1932 i les seves institucions.

Exigeix que la Generalitat defensi les reivindicacions i els interessos de la classe treballadora de Catalunya, i per aquesta raó demana normatives sobre Relacions de Treball i Acció Sindical a l'empresa.

Segons UGT el caràcter d'unitat nacional del primer govern provisional de la Generalitat, i la forma de gestió marcadament presidencialista ha contribuït a l'actitud de frustració dels ciutadans de Catalunya en l'etapa de la Generalitat Provisional.

Per altra banda la U.C.D. ha practicat una política clarament obstruccionista i restrictiva en el desenvolupament del procés autonòmic. Especialment greu ha estat la política dilatoria i restrictiva en quan els traspassos de competències per la Conselleria de Treball.

Malgrat tot la conselleria de treball ha desenvolupat una política democràtica i autònoma del Ministeri de Treball.

Ha estat verdaderament important la creació del "Consell de Treball". (S'ha de recordar que en l'etapa del govern provisional la Conselleria de Treball estava en mans d'un membre del partit socialista).

Es valoren negativament els resultats de les eleccions

del 20 de març, en el que ha guanyat un govern de centre dreta, que dificulta el desenvolupament d'una Generalitat i un estatut progresista.

El Comité Executiu de l'UGT a Catalunya, s'ha oposat a plantejaments radicals en quan al tema de les diferents cultures i llengües existents en el si de la societat catalana. La seva perspectiva és que hi ha d'haver una actitud respectuosa, d'apropament i síntesis, de convivència, tolerància i respecte mutuos.

L'UGT s'oposarà a els que per interessos econòmics o polítics, intentin dividir la classe treballadora i enfrontar-la per raons de procedència. Aquesta és la versió oficial, però en la pràctica aquesta actitud respectuosa s'ha convertit en una postura restrictiva quan s'ha tractat de temes referents a la llengua catalana. Es poden recordar els casos Morena i Limón, airejats per la premsa i no desautoritzats per l'executiva, el manifest dels 2.300 en que firmaren nombrosos membres d'aquest sindicat, el suport a la LOAPA, etc...

U.S.O.

=====

Igual que la resta de sindicats es valora la Generalitat en quan, des d'un pla teòric serà possible portar a cap la Catalunya dels treballadors.

L'organització es queixa del govern de la Generalitat provisional perquè des d'ella la conselleria de treball no ha afrontat els problemes dels treballadors i de la societat en general.

Des de 1979 la USO de Catalunya disposa d'un document en que s'explica d'una forma pedagògica els avantatges de l'autonomia.

Divideix els problemes del treballadors en tres classes:

- 1.- Problemes estrictament de treball
- 2.- Condicions socials de vida del treballador
- 3.- Problemes de l'immigració

El document es pregunta fins a quin punt soluciona l'autonomia tots aquests problemes de la classe obrera.

Evidenment, l'autonomia no soluciona tots els problemes d'una societat de classes, però les possibilitats de defensa i organització dels treballadors augmenten.

Per un costat es possible la negociació entre treballadors i empresaris sense traves burocràtiques, per l'altre el règim autònom a l'ampliar les llibertats col·lectives i reconèixer els drets de l'autogovern impulsa, dona força a les llibertats individuals.

L'experiència històrica -concretament la segona República- demostra que quan s'ha disposat d'un règim d'autonomia, la classe treballadora ha disposat d'instruments molt més aptes per fer sentir la seva pressió. Durant aquesta època es varen aprovar una sèrie de lleis que permeteren a els treballadors avançar en la seva lluita per l'emancipació, com per exemple la creació de l'Institut d'Atur Forsoç, la llei de Cooperatives, la llei de Mutuïtats, etc.

A aquestes lleis específicament de treball s'haurien de fixar altres de caire social referents a l'ensenyament, els serveis assistencials, la sanitat, la cultura, la dona, els joves, etc.

La USO en el seu Consell Nacional de Catalunya del 15 de setembre de 1979 va acordar la recomenació de votar Sí a el referendun sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

USO confia que l'Estatut entre altres coses permeterà un contacte constant entre governants i governats i una eficàcia més gran del poder en quant pot coneixer millor la realitat, però li preocupa que les competències de treball siguin molt minses. I encara més saber com s'aplicaran.

## 7.2.- EUSKADI

En l'àmbit d'Euskadi, de l'unic sindicat estatal que s'ha lograt informació és la USO.

La manera de presentar la problemàtica d'aquest país, és molt més "nacionalista", que no pas el cas de les organitzacions estatals a Catalunya, encara que la fermesa nacionalista del primer congrés de desembre de 1976, queda en certa manera diluit en el segon congrés de juny de 1978.

### 7.2.1.- Procés del sindicat respecte a l'autonomia

Pateixen del fet que Euskadi és una nació dividida i oprimida. Dividida perquè una part (Euskadi Sud) pertany a l'Estat espanyol i una altra (Euskadi Nord) a l'Estat francès. Oprimida perquè a una i altra banda dels Pirineis se li nega el reconeixement com a nació.

El fet nacional queda afirmat per les següents caracte

ristiques:

- un passat comú (història)
- Institucions polítiques i jurídiques (fueros)
- llengua clarament diferenciada (Euskera)
- Territori (Euskadi Nord i Sud)
- Comunitat cultural
- Profunda consciència nacional -que ni la força de les armes (guerra carlista i guerra civil) ni l'abolició dels furs- ni 40 anys de dictadura feixista han pogut desarrelar.

Per què apareix l'aopressió nacional?. Segons la USO és fruit, al igual que la situació discriminatòria en que viu la classe treballadora, d'una planificació capitalista basada en el màxim benefici i a les exigències del capitalisme que necessita mercats més amplis i defensar-se de la competència d'altres països amb les fronteres, l'exèrcit, etc. Des d'aquesta perspectiva el que es demanava era un estatut que obrís un procés que culminés en l'autodeterminació.

El dret d'autodeterminació s'enten que el poble d'Eus kalerria pugui expressar-se sobre la integració o la separació respecte a l'Estat espanyol i sobre la forma d'Estat i de govern que vulgui dotar-se.

En el segon congrés es posa ènfasi en l'error que suposa plantejar la lluita de classes reduïda al marc d'Euskadi ja que es considera que per defensar eficaçment els interessos dels treballadors d'Euskadi és necessària l'estructuració a nivell estatal. Aquest nivell es a on s'articulen les estructures jurídico-polítiques.

### 7.2.2.- Organització interna: nivell de coherència

"ISB-USO" és una organització soberana amb plena autonomia per adoptar, a través del seu congrés i dels òrgans de direcció, la política adequada al context específic d'Euskadi. El Congrés d'Euskadi marcarà les línies generals de la política sindical i establirà la participació o no, de la Confederació USO a nivell de l'Estat.

El I Congrés de ISB-USO decideix participar en la Confederació USO a nivell estatal, així com en les estructures federals i confederals i contribuir al sosteniment econòmic dels serveis confederals, amb la forma que de comú acord es determini.

Aquestes declaracions no es corresponen amb l'estructura centralitzada que més endavant agafarà l'organització, com ja s'ha vist.

### 7.2.3.- Posició en front de la qüestió autonòmica

Les qüestions que s'han d'abastar si es vol defensar la identitat del poble basc són l'establiment de la cooficialitat de l'idioma, el desenvolupament d'una àmplia campanya d'alfabetització, la recuperació de l'Euskera sobretot en aquelles zones a on més s'ha perdut, la creació d'una Universitat Popular Basca, la investigació i divulgació de la Història del poble basc, l'adequació dels mitjans informatius i culturals a les exigències actuals d'Euskera i la inclusió en els plans

de formació sindical de matèries sobre la història, la cultura i la realitat sociològica del poble.

La USO del país basc no accepta els límits de la constitució, ja que no es reconeix el dret de tot poble a l'autonomia, el text preautonòmic no inclou a Navarra dins el territori d'Euskadi, ni reconeix el dret a l'autodeterminació.

Una Constitució així aprovada no recull les justes reivindicacions del poble d'Euskadi.

Mes tard, la Confederació de la USO si que accepta la Constitució.

#### 8.- SINDICATS D'ÀMBIT DE NACIONALITAT

L'existència de diferents nacionalitats i regions a l'Estat espanyol, a més de condicionar la política dels sindicats d'àmbit estatal, com s'ha vist, propicia la creació d'expressions sindicals pròpies, en algunes d'aquestes nacionalitats. No tenir àmbit estatal és pràcticament l'únic tret comú d'aquests sindicats. Les diferències entre uns i altres són molt grans.

La majoria s'han creat durant el procés de transició a la democràcia, encara que són fruit de la lluita contra la dictadura durant els anys 60 o principis dels 70. L'excepció a aquesta regla són ELA/STV, creat el 1911 i el SOC (català) creat el 1958.



Una segona diferència està indicada pel seu caràcter ideològic. Els sindicats apareguts més recentment (INTG, SOC (canari), SOC (andalús), LAB), poden ser considerats d'alliberament nacional. El ELA/STV es defineix en la línia del sindicat reivindicatiu, el SOC (català) va tenir una llarga etapa de sindicat reivindicatiu i en aquests moments es trobaria en una etapa de transició vers postures nacionalistes més radicals.

La tercera diferència es troba en el grau d'implantació. Les diferències van des de sindicats purament testimonials a sindicats majoritaris en el seu àmbit. SOC (canari), SOC (català) i LAB es poden considerar sindicats amb presència testimonial. INTG a les eleccions de 1980 es va situar com a segona força sindical a Galícia, amb el 17% dels delegats. ELA/STV, des de 1980 és el primer sindicat d'Euskadi amb el 23% dels delegats i una implantació molt important en el teixit social d'aquella nacionalitat.

Un cas difícil d'evaluar es el SOC (andalús), ja que al ser un sindicat camperol no existeixen dades electorals, però durant la seva curta història s'ha distingit per impulsar i dirigir les lluites dels camperols andalusos.

Aquestes serien unes dades generals sobre aquest tipu de sindicat. Hi ha una sèrie de temes que s'han d'analitzar de prop i veure les diferències entre cada sindicat. Aquests podrien ser:

- Definició ideològica i marc d'actuació
- Posició davant el règim polític, la qüestió nacional i la

solució autonòmica

- Articulació amb la resta del moviment obrer
- Marc de relacions de treball.

### 8.1.-1ª Definició ideològica i marc d'actuació

S.O.C. (català)

=====

El SOC i com també ELA i altres sindicats deriven l'existència d'una expressió sindical d'àmbit nacional, de la mateixa existència de la nació, d'una realitat diferenciada dels altres pobles de l'estat.

Igual que altres sindicats el marc nacional de referència ni tan sols es reconegut com a tal i a més a més es troba sota el domini de diferents estats, com és el cas dels Països Catalans: "Afirmen la personalitat de Catalunya dins del conjunt nacional dels Països Catalans i la vinculació de la lluita per l'alliberament de la nostra classe a la necessària conquesta de les llibertats nacionals".

L'estat de desmembrament dels Països Catalans i els desnivells de consciència nacional a els diferents indrets no fan possible una expressió sindical que abarqui a la totalitat dels Països Catalans." En aquest sentit el SOC recomana revificar els contactes amb els col·lectius que a l'àmbit dels Països Catalans treballen en el sentit de construir un sindicat autòcton. Però no ha d'ésser el SOC el que amplii la seva acció al País Valencià,

a les Illes, Andorra i Catalunya Nord, sinó que el que cal és la coordinació amb grups similars a aquests Països".

El SOC, juntament amb altres organitzacions sindicals catalanes com CC.TT i el C.A.D.C.I. està impulsant un moviment d'agrupació de les diferents expressions sindicals nacionalistes, actualment molt minoritàries i disperses, en una sola organització anomenada C.S.T.C. (Confederació Sindical de Treballadors), per tal d'aconseguir un objectiu comú a tots ells: la construcció del Sindicat de Classe i Nacional de Catalunya com a pas previ a la construcció del Sindicat dels Països Catalans.

Es considera una incoherència que per un costat es defensi la necessitat que Catalunya disposi d'uns partits, institucions i un autogovern propi i per altra costat no es pensi el mateix quan es tracta del món sindical.

A més de nacional les característiques principals que ha de tenir el sindicat que s'intenta construir són:

- sindicat de classe i sindicat independent
- per sindicat de classe enten que no solament es lluiti per la millora de les condicions materials immediates, sinó que es lluiti per arribar a l'emancipació total de la classe obrera
- Per sindicat independent enten el fet de refusar tot tipus de dependència, tan política com ideològica o econòmica de qualsevol grup de pressió que pugui condicionar el lliure desenvolupament de l'acció dels treballadors.

Igual que el SOC i els altres sindicats nacionalistes de l'Estat una de les fites a aconseguir és adequar les rela

cions de treball a l'àmbit nacional, o sigui, "fer de Catalunya el marc normal de les relacions de treball",: Que es converteixi en un fet que els convenis col·lectius siguin elaborats, discutits, aprovats i aplicats a Catalunya. La formació de la CSTC s'ha d'entendre com un procés obert per aconseguir el que fins ara no ha reït a Catalunya: la formació d'un sindicat nacional català amb pes específic. El pas del temps aclarirà els èxits i les dificultats en un camí que fins ara s'ha descobert ple d'obstacles.

E.L.A. / S.T.V.  
=====

ELA es defineix com la "Confederación Sindical Vasca de los trabajadores de Euskadi". Per ELA la classe treballadora d'Euskadi constitueix una realitat precisa en sí mateixa de forma que aquesta classe exigeix una representació també pròpia i no apendicular.

La necessitat del sindicat ve donada per la situació d'opressió del poble basc per un costat i per altra per l'explo<sup>ta</sup>ció dels treballadors.

S.O.C. (Sindicato Obrero Canario)  
=====

Segons aquest sindicat el que justifica l'existència d'un sindicat nacionalista canari és el caràcter específic de l'explo<sup>ta</sup>ció capitalista de Canaries que ve marcada per una dominació

de tipus colonialista en benefici de l'imperialisme, l'oligarquia monopolista de l'Estat Espanyol i la burgesia dependent canaria.

Es amb aquesta base econòmica que es realitza l'opressió nacional que sofreix el poble canari. Aquest és el motiu que es combini l'esperit internacionalista de classe, amb la lluita per les llibertats nacionals que es concreta amb "el dret del poble canari a la lliure autodeterminació".

L.A.B.

=====

LAB es defineix com un Sindicat Nacional que defensa els interessos d'un poble oprimint i es proposa lluitar pel seu alliberament, té com a finalitats defensar els interessos socioeconòmics, polítics i culturals dels treballadors d'Euskadi, lluitant per una Euskadi, lliure, reunificada i sense classes.

I.N.T.G.

=====

INTG es defineix com una central sindical nacionalista capaç de fer front a les mesures reaccionaries i antinacionals del Govern espanyol i a la pràctica ambigua i consensual del sindicalisme espanyolista (recordis la seva postura en els Pactes de la Moncloa, l'Acord Marc Interconfederal i l'actual "Acuerdo Nacional sobre Empleo (ANE)).

La INTG es l'aglutinant d'una colla de petits sindicats de caràcter nacionalista, que s'han anat consolidant fins a tenir una força notable dins l'espai gallec. De forma inesperada a les eleccions sindicals de 1980 va aconseguir el 17% de delegats.

L'animació política d'aquesta central procedeix del nacionalisme galleg i en concret de la Unión de Pobo Galego (UPG) principal força del "Bloque Nacional Popular Galego" (BNPG).

#### 8.2.- Posició davant el règim polític i la qüestió autonòmica

Els sindicats nacionalistes que s'estan analitzant adopten una doble posició davant el règim polític sortit de la transició. Uns, malgrat discrepàncies, accepten la Constitució i el règim autonòmic com a punt de partida per avançar cap a quotes d'autogovern més amplis, altres, a nivell teòric, se situen fora del marc constitucional i rebutgen la solució autonòmica, apostant pel dret d'autodeterminació o d'una forma més concreta, per la independència.

S.O.C.

=====

D'una forma genèrica el SOC, afirma que ha reivindicat des de la seva fundació el dret de Catalunya a autogovernar-se, sense entrar en més detalls.

ELA/STV  
 =====

"El problema vasco", té un doble caràcter, és una rei vindicació històrica, perquè les seves arrels són històriques i van més enllà de lo conjuntural i és una reivindicació nacional pel contingut de la reivindicació.

Entenen l'autonomia com la forma d'iniciar un camí d'autogovern i de recuperació de l'entitat col·lectiva dins les possibilitats polítiques d'un estat modern. Encara que els continguts autonòmics són insatisfactoris, s'arriba a aconseguir competències que no tenen precedent en la legalitat constitucional de l'Estat espanyol.

L'Estatut és un punt de partida, a partir del qual s'ha de passar a fases qualitativament diferents i superiors d'autogovern, fins aconseguir arribar a la meta proposada, que és la recuperació de la soberania.

No s'expliquen els mecanismes a partir dels quals s'aconseguiran majors qüptes d'autogovern ni tampoc com es concreta "la recuperació de la soberania".

S.O.C. (Sindicato Obrero Canario)  
 =====

El SOC manifesta el seu rebuigt total a l'autonomia que preveu la Constitució, ja que segons ells, l'acceptació d'aquesta autonomia impideix la llibertat dels canaris per decidir el present i el futur. El SOC defensa el dret a l'autodeterminació,

que l'entenen com el dret a la separació de l'Estat espanyol, exercint d'aquesta manera la soberania com a poble.

L.A.B.

=====

LAB sense fer menció expressa a la Constitució i a l'Es tatut és manifesta per la reunificació nacional d'Euskadi, per el ple alliberament i per el lliure autogovern, temes tots ells que depassen ampliament les cotes de la Constitució i de l'Esta tut.

I.N.T.G.

=====

INTG considera els estatuts d'autonomia institucions intermedies destinades a que l'estat realitzi la seva política. Es una falsa alternativa buida de tot contingut econòmic, polític i cultural, que pertant rebutgen totalment. INTG es partidaria d'una alternativa política que defensi la soberania nacional.

### 8.3.- Articulació amb la resta del moviment obrer

En aquest aspecte la visió dels sindicats de nacionalitat es practicament oposada a la dels sindicats d'àmbit estatal. Aquests, com s'ha vist, consideren que hi ha suficients raons (històriques, econòmiques, unitat de mercat, unitat de la patronal, etc.) per



fer imprescindible una organització i una actuació a nivell es  
 tatal, que com s'ha vist s'ha anat consolidant des de la seva  
 legalització, els sindicats d'àmbit nacional, en canvi, consi  
 deren que el seu marc d'actuació, per les seves característiques  
 nacionals, es justifica per sí mateix i que la seva relació, des  
 d'un pla d'absoluta igualtat ha d'ésser amb sindicats nacionalis  
 tes de les seves mateixes característiques. Per raons pràctiques  
 i d'unitat d'acció contra la patronal puntualment es poden rela  
 cionar amb els sindicats d'àmbit estatal, ubicats en el seu te  
 rritori.

S.O.C. (Solidaritat d'Obrers de Catalunya)

=====

SOC, a més de mantenir relacions privilegiades amb nu  
 clis sindicals de la resta dels Països Catalans per arribar, a  
 llarg termini a articular un moviment sindical d'àmbit nacional,  
 afirma que la seva lluita està unida a la dels treballadors de  
 les altres nacionalitats i pobles de l'Estat Espanyol, ja que  
 "sols solidaris els uns dels altres assolirem la nostra emanci  
 pació".

Més concretament, el SOC està preocupat perquè la dinà  
 mica del capitalisme porta a la configuració d'un únic enemic  
 comú per tots els treballadors: les empreses multinacionals, el  
 que comporta que els problemes de fons dels treballadors són  
 els mateixos per a tots els països capitalistes.

Per tots aquestes raons es manifesta la necessitat de

la unitat i la solidaritat internacional dels treballadors. Per aquest motiu el SOC està afiliat a C.M.T. (Confederació Mundial del Treball).

E.L.A. (Solidaritat Treballadors Bascos)  
 =====

S'ha de resaltar el pragmatisme que dirigeix les relacions d'ELA amb altres organitzacions sindicals.

Parteixen de la base que al País Basc existeix un sindicalisme a tres, CC.OO, UGT i ELA, i han de mantenir relacions amb aquests dos sindicats.

CC.OO i UGT poden tenir més afinitats perquè són sindicats d'àmbit estatal, però hi han molts temes concrets en que es pot estar més d'acord amb un o amb l'altre.

ELA igual que UGT es partidaria de potenciar les seccions sindicals, en front de CC.OO que preten la potenciació dels comitès d'empresa.

En canvi, quant UGT va firmar l'AMI (Acuerdo Marco Interconfederal) CC.OO i ELA varen negociar junts els convenis. Més tard quan CC.OO i UGT han firmat l'ANE (Acuerdo Nacional sobre Empleo) se suspenen les reunions i els contactes durant 8 mesos. Quant s'han de celebrar eleccions sindicals es tornen a celebrar reunions tripartites i s'arriba a un acord per controlar el procés electoral.

A nivell internacional són membres de dues organitzacions sindicals, fet insòlit, però que s'explica pel seu pragmatisme i la seva historia, CMT i CIOSL.

Es manté una relació especial amb el sindicat nacionalista del Quebec.

Amb altres sindicats nacionalistes de l'Estat, no s'hi mantenen relacions especials, bàsicament per la seva poca incidència, encara que veuen amb bons ulls el SOC català. Tampoc es mantenen relacions especials amb els altres sindicats nacionalistes del País Basc ELA(A) i LAB.

S.O.C. (Sindicato Obrero Canario)  
=====

L'única referència que es té d'aquest sindicat és que combinen el seu esperit internacionalista de classe amb la lluita per les llibertats nacionals.

L.A.B.  
=====

LAB, també manté un cert pragmatisme pel que fa a les seves relacions, ja que parla que es mantindran llaços de solidaritat obrera amb totes les organitzacions que es consideri necessari, però especialment amb les organitzacions de les nacions oprimides.

I.N.T.G. (Intersindical Nacional de Trabajadores Gallegos)  
=====

INTG considera necessari profunditzar les relacions

amb altres organitzacions sindicals, representatives d'altres nacions de l'Estat.

#### 8.4.- Marc de relacions de treball

A diferència dels sindicats d'àmbit estatal, els sindicats d'àmbit nacional, consideren imprescindible la creació d'un marc propi de relacions de treball, no supeditat a l'Estat ja que la seva especificitat històrica, econòmica i social així ho exigeix.

En la majoria dels casos no passen d'ésser declaracions de bona voluntat, amb excepció d'ELA, que a més de tenir molt estructurat i elaborat com han d'ésser les relacions de treball a Euskadi, hi ajuda el fet de que altres forces socials (PNV, patronal vasca...) han fet passos molt importants per la creació d'un marc autònom de relacions de treball, com s'assenyala en un altre capítol.

Des de una perspectiva sindical aquest nou marc de relacions de treball ha de permetre una adequació veritable a la realitat econòmica i social de cada nacionalitat i un deslliurar-se d'interessos aliens, algunes vegades qualificats d'imperialistes i colonialistes.

**S.O.C.**  
=====

Per Solidaritat d'Obrers de Catalunya la creació d'un

marc de relacions de treball és una exigència imprescindible per aconseguir l'autonomia. L'estructuració d'una vida social i econòmica pròpia no sols s'ha d'aconseguir sobre la indústria, l'agricultura i els serveis i en l'aspecte financer, sinó també en les relacions entre capital i treballadors, és a dir la vida laboral i sindical.

E.L.A.  
=====

La realitat econòmica basca, les seves condicions d'homogeneïtat i la tradició industrial són alguns dels elements que configuren a Euskadi com a regió econòmica i com àmbit per a la negociació.

Per la configuració d'un marc legal de relacions de treball a Euskadi ha de contar-se amb diversos factors. Les competències autonòmiques, la negociació contractual interprofessional i la realitat sindical i patronal d'Euskadi delimitaran el caràcter del marc legal. En aquest sentit, com ja s'explica en un altre apartat, és molt important la creació del Consell de Relacions de Treball.

El Consell apareix com un òrgan permanent entre les organitzacions sindicals i les associacions empresarials per arribar a estructurar unes relacions de treball adaptades a la realitat industrial, social i política d'Euskadi a partir dels interessos i acords a que arribin les parts, amb total respecte a la seva autonomia per part de l'administració. Per E.L.A. el Con

sell de Relacions de Treball és un organisme idoni perquè hi estan representades les dues parts. A través de la discussió i negociació constant es pot arribar a acords de forma progressiva. A mesura que es portin a cap realitzacions es podrà anar establint aquest marc autònom de relacions de treball.

I.N.T.G.  
=====

Si bé com a comunitat autònoma Galícia està molt lluny d'aconseguir les quotes d'autogovern en matèria de treball, aconseguides per Euskadi, l'INTG té com a objectiu primordial aconseguir l'establiment d'un marc galleg de Relacions de Treball que comporta la lluita contra el marc de relacions de treball oficial, i la utilització dels camins legals, estatut d'autonomia inclòs, per consolidar la consciència de Galícia com a nació, tant en el terreny social com en l'econòmic.

CAPITOL II.- LES ORGANITZACIONS PATRONALS

1.- L'evolució de l'Associacionisme empresarial .....	86
2.- Les organitzacions patronals a les nacionalitats i regions de l'Estat Espanyol .....	111
3.- La Patronal Catalana davant el procés autonòmic .	140

## 1.- L'EVOLUCIO DEL 'ASSOCIACIONISME EMPRESARIAL A L'ESTAT ESPANYOL

L'anàlisi del procés associatiu empresarial, llur organització interna, l'articulació entre les diferents associacions, llurs manifestacions i articulació davant la construcció de l'estat de les autonomies i la pràctica en les nacionalitats més avançades en el procés autonòmic esdevé indispensable per a intentar mesurar l'incidència de la nova organització de l'estat en les relacions laborals.

Apareixen així dos grans àmbits d'estudi. L'un més relacionat amb els aspectes associatius i d'organització interna i l'altre més lligat a la actitud de la patronal vers les autonomies.

El procés que segueix l'empresariat per a dotar-se d'uns mecanismes de representació institucional és, en certa mida, divers del seguit per les organitzacions representants dels treballadors.

Com les mateixes patronals reconeixeran posteriorment, a la mort del General Franco l'empresariat no comptava amb una praxi patronal al marge del sindicat vertical. Tot i que existien algunes entitats que no actuaven directament com a patronals però que constituïen un nucli de debat i de reunió com l'"Asociación para el Progreso de la Dirección" (APD) de Madrid, el Cercle d'Economia a Barcelona o, en un altre sentit, les Cambres de Comerç.

Els primers esforços del empresariat es dirigiran a aconseguir una presència institucional i culminaran amb la constitució de la Confederación Española de Organizaciones Empresariales (CEOE) al juliol de 1.977.



Paulatinament, la CEOE esdevindrà el nucli aglutinador dels interessos empresarials i en llur representant indiscutible. Situació ben diferent a la sindical on malgrat el procés de "criba" (garvell) i de clarificació d'espais es manté una pluralitat d'opcions.

Es per aixó que dins les organitzacions patronals d'àmbit d'estat hom farà esment quasi exclusivament a la CEOE -tot i la presència més o menys activa d'altres associacions com la "Confederación Española de la Pequeña y Mediana Empresa" (CEPYME) o la Confederación de Organizaciones de la Pequeña y Mediana Empresa (COPYME)-, sense entrar tampoc en l'estudi precís de les organitzacions sectorials adherides a la patronal cúpula. Si s'analitzaran, però, certes organitzacions territorials d'àmbit inferior, en particular les que tenen com a marc d'actuació una nacionalitat -Catalunya i Euskadi- o bé un ressó significatiu dins l'activitat empresarial en aquesta nacionalitat (ADEGUI a Euskadi i SETES a Catalunya, per exemple).

### 1.1.- EL PROCES ORGANITZATIU

Cronològicament, prenent com a fil conductor la propia evolució de la CEOE pels motius assenyalats anteriorment, dins el procés associatiu empresarial podrien subratllar-se les fites següents, **reflexant** cada una d'elles un **avenç** qualitatiu important dins el mateix:

- Juliol de 1.977, data de la constitució de la CEOE i elecció de Carlos Ferrer Salat com a president de la CEOE.
- Setembre de 1.978, reelecció de C. Ferrer. Suposa el vist-i-plau a la "linia Ferrer" i el inici d'una etapa d'expansió i "institucionalització" de la CEOE.
- Març de 1.980, l'assemblea general de la CEOE decideix la futura integració de CEPYME. La piràmide organitzativa queda així definitivament dibuixada.

El procés de transició política iniciat poc avans de la mort de l'anterior cap de l'estat incideix en tots els àmbits de la vida del país. El món empresarial no en podia restar al marge i veu la necessitat d'adequar llur estratègia a les exigències de la nova situació.

En un primer moment, aquestes exigències passen per fornir-se d'un aparell organitzatiu capaç de representar-los davant l'Administració -i en particular, el govern- i les organitzacions representants dels treballadors.

Les iniciatives en aquest sentit son diverses. Des de la revitalització d'entitats empresarials que no operaven com a patronals durant el franquisme -Foment del Treball Nacional (FTN), a Catalunya-, a la formació de patronals surgides de l'anterior sindicat vertical, la creació d'associacions a partir d'un nucli de empresaris significatius o la constitució d'entitats que reco

llissin la problemàtica empresarial en un àmbit territorial concret com és el cas de SEFES al Baix Llobregat, nascuda al 1.975 com a "Sociedad de Estudios Financieros, Económicos y Sociales" al no estar encara permès l'associacionisme laboral.

Les paraules del president del Foment del Treball en la primera assemblea de l'entitat després de la guerra civil, mostren quins eren els principals objectius a assolir en el terreny organitzatiu. Objectius que assumien també la resta d'associacions naixents.

En primer lloc, assenyalava la necessitat de que el Foment recuperés llur funció bàsica, "la representació empresarial de Catalunya", donat que es preveia "un cambio en profundidad en el actual ordenamiento legal en materia sindical" i la intenció del govern de introduir "la libre asociación empresarial y obrera claramente diferenciada y autónoma de la Administración".

En segon lloc, que FTN fos l'organisme aglutinador de les associacions territorials i sectorials d'àmbit català de la petita, mitjana i gran empresa.

Per últim, que FTN s'articulés amb les associacions territorials i sectorials d'àmbit d'estat "para que la voz de los empresarios de Catalunya se haga oír ante la Administración y los medios económicos oficiales".

Aquest objectiu primordial perseguit per totes les associacions: el dotar-se d'una representació institucional única

per tota la península, s'aconsegueix amb la constitució de la CEOE al juny de 1.977.

La CEOE neix de la fusió de quatre organitzacions ja existents: el Foment del Treball, la Agrupación Empresarial Independiente (AEI) constituïda a finals de 1.976, la Confederación Empresarial Española (CEE) fundada el maig del '77 i la Confederación General Española de Empresarios (CGEE) també formada el maig del '77.

Els objectius de la CEOE, tenint en compte la diversitat de l'àmbit d'actuació no son gaire diferents dels del FTN.

La CEOE es defineix com "la cúpula de las organizaciones de empresarios españoles" on s'hi integren associacions tant de les petites i mitjanes com de les grans empreses. L'àmbit d'actuació és l'Estat Espanyol i acolleix a confederacions i associacions sectorials d'àmbit d'estat i organitzacions territorials d'àmbit provincial o superior: és una associació d'associacions. La CEOE neix amb vocació de constituir-se en representant únic, per damunt d'altres entitats, dels empresaris.

Carles Ferrer Salat, fins aleshores cap del Foment, és anomenat president de la CEOE.

Durant el primer any de gestió els esforços de la CEOE es dirigiran a la captació d'afiliats i a mirar de convencer als empresaris de la necessitat d'adherir-se, o de crear en el cas de que no estessin encara constituïdes, les associacions corresponents, sectorials i/o territorials.

A finals de 1.977 neixen dues Confederacions més d'àm

bit d'estat, ~~representants~~ representants explícita i exclusivament de les pe tites i mitjanes empreses. Son la Confederación Española de la Pequeña y Mediana Empresa (CEPYME) i la Confederación de Orga nizaciones de la Pequeña y Mediana Empresa (COPYME), amb una estructura organitzativa igual a la de la CEOE.

Des d'el moment de llur constitució ambdúes associacions entren en conflicte amb la CEOE, doncs aquesta última, estatutàriament també s'erigeix en representant únic i gairebé indiscuti ble de les PIMES.

La manca d'uns límits precisos entre els àmbits d'inter venció d'unes organitzacions i altres -que no és més que el re sultat d'una intensa lluita per a aconseguir l'hegemonia en la representació empresarial- provoca un confusionisme en l'organi grama empresarial. La piràmide associativa no està encara confor mada i son freqüents les dobles afiliacions.

En qualsevol cas, la CEOE no descuidarà aquest tema i adoptant una tàctica de desprestigi vers la COPYME i de apropa ment, fins i tot de col·laboració, amb la CEPYME, acabarà per fer-se amb el control d'aquest sector empresarial.

**El "volum"** que va adquirint la CEOE fa palesa la ne cessitat de acurar més els aspectes d'organització interna. El mes de febrer del '78 la CEOE decideix la creació de sis comi sions especialitzades i dotar a la Secretaria General, encarre gada de l'assessorament tècnic, dels mitjans necessaris per a desenvolupar la seva funció. Les sis comissions que entren en funcionament (Economia, Règim Interior, Relacions Externes, Re

lacions Internacionals, Relacions Laborals i Relacions Professionals i Inter-professionals) donen una idea de quins son els temes que interessin i preocupen a la CEOE. Per un costat, els que ajudessin a consolidar l'organització (Regim interior). Per un altre, els que la dotessin d'un batatge teòric i tècnic tant per sustentar la seva intervenció com per a servir a les entitats afiliades.

Inmediatament després, el mes de juliol del mateix any el Plé de l'Assemblea General acorda modificar llurs estatuts i aprova la normativa de règim interior.

Els òrgans de Govern que s'estableixen i llurs funcions son els següents, segons paraules de la mateixa CEOE:

#### "Asamblea General

Es el órgano de gobierno y decisión de la Confederación. En la actualidad se compone de 499 miembros. La Asamblea actúa en Pleno o en Comisión Permanente.

El Pleno está constituido por la totalidad de los representantes en la Confederación de las organizaciones incorporadas como miembros de pleno derecho. Estos representantes, vocales en la Asamblea, son designados por las respectivas organizaciones.

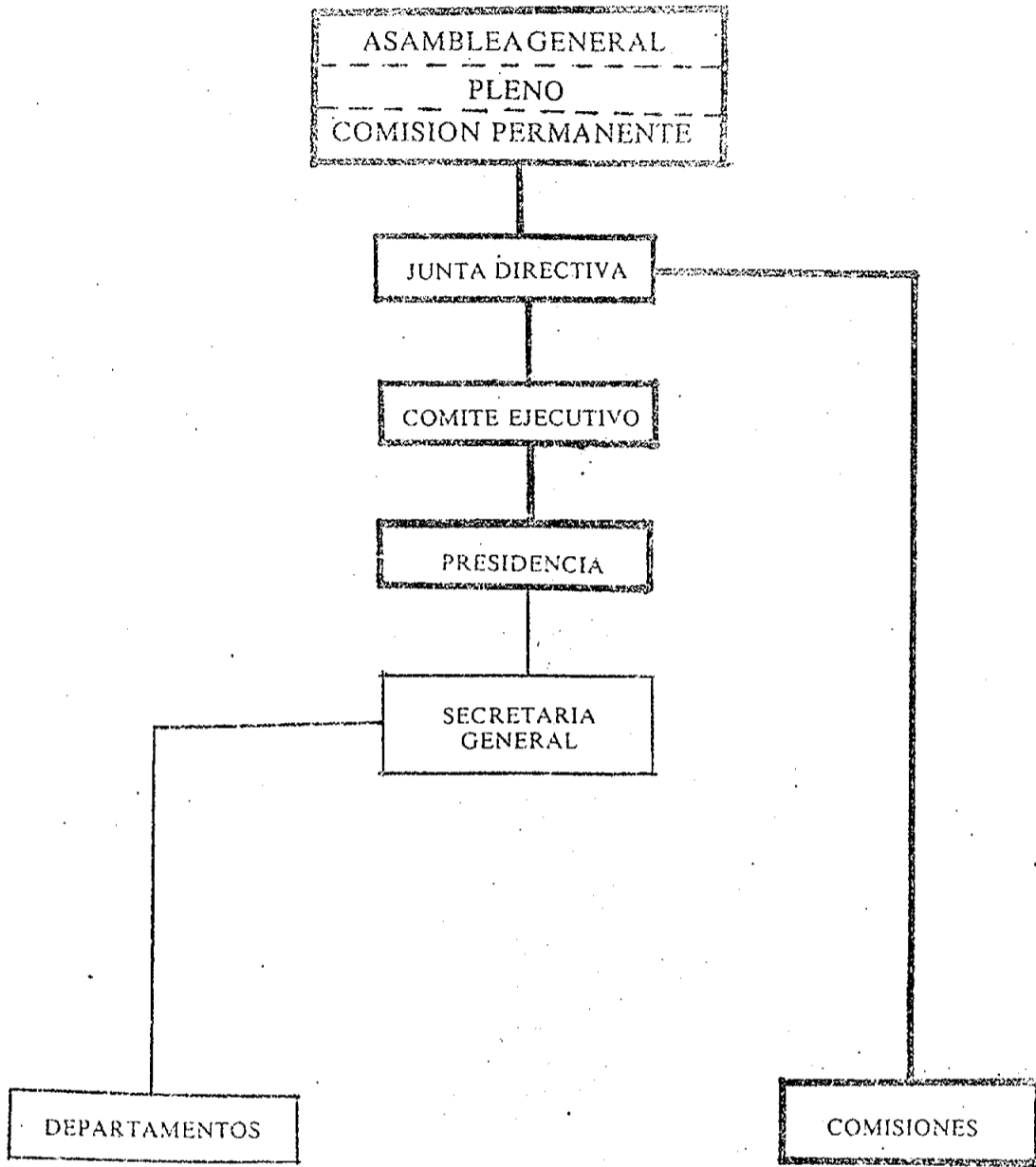
La Comisión Permanente actúa en materias específicamente de terminadas en los Estatutos y se compone de 248 miembros.

#### Junta Directiva

Es el órgano colegiado de normal gobierno, gestión, administración y dirección de la Confederación y, además del Presidente, cuenta actualmente con 57 vocales.

#### Comite Ejecutivo

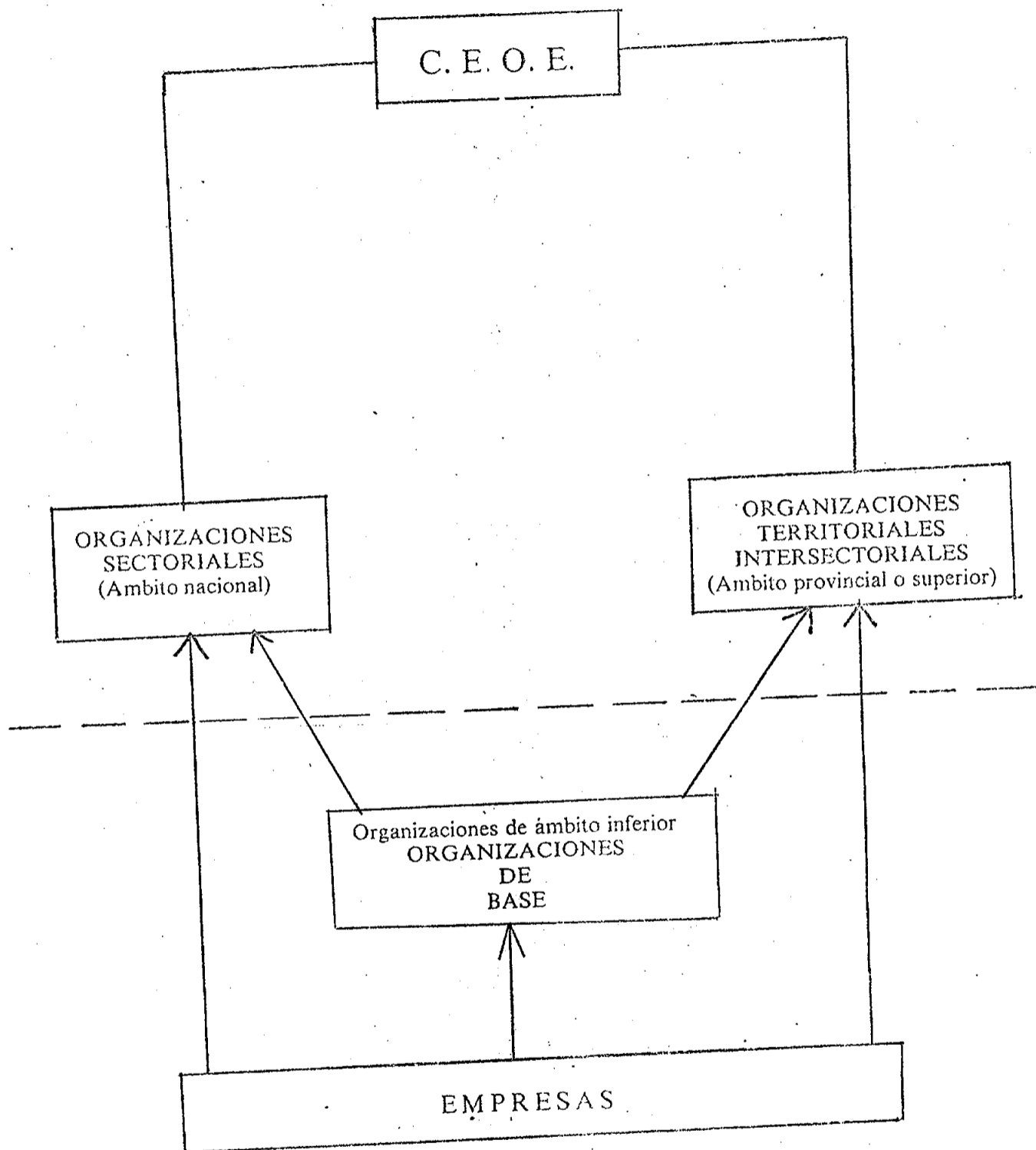
Es el elegido por la Junta Directiva de entre sus miembros. Organó de permanente actuación en el gobierno, administración y dirección de la Confederación. Tiene 17 miembros, incluido el Presidente."



----- LINEA REPRESENTATIVA  
———— LINEA EJECUTIVA

En aquests moments, la gran patronal no sembla mostrar cap interès per adequar l'organització a la nova ordenació de l'estat que s'està

començant a dur a terme. L'organigrama adoptat que continua vigent avui dia és el següent. Com pot veure's, no recull explícitament una representació de les organitzacions afiliades a nivell de nacionalitat o regió. Fa referència a organitzacions territorials d'àmbit provincial o superior.





Malgrat les tensions en el si de la CEOE, al setembre de 1.978, Ferrer Salat és reelegit president.

Els fruits encara més aparents que reals, de l'intensa campanya d'afiliació realitzades durant i immediatament després del període d'eleccions a la Presidència de la CEOE, fan que des de principis de 1.979 es comenci a parlar de la CEOE com de la patronal "cúpula" de l'Estat Espanyol. Aquest qualificatiu no li serà del tot propi fins al març de 1.980 al decidir-se l'integració de la CEPYME en la CEOE.

Al llarg del 79-80, la patronal organitzada que gai rebé podria identificar-se amb la CEOE assolint la maduresa organitzativa.

La presència de la CEOE en organismes internacionals iniciada en la Conferència Anual de la OIT al '78 on va repre sentar als empresaris de l'Estat Espanyol reforça llur implan tació dins el país.

A partir de 1.979, el ritme d'adscripcions a la CEOE continua ininterrompudament, encara que a un ritme no tan es pectacular. S'abandonen les grans campanyes de captació d'afi liats i es dirigeix un últim esforç per tal d'aconseguir la fusió amb la CEPYME, l'única patronal que conserva una repre sentativitat dins les petites i mitjanes empreses.

Les negociacions són complexes doncs la CEPYME vol mantenir llur entitat. Finalment, s'acorda garantir a la CEPYME una certa autonomia financera i de decisions i que llur presi dent ocupi una de les vicepresidències de la CEOE.

Amb la incorporació de la CEPYAE conclou el procés de consolidació de la CEOE que es reafirma com portanveu i representant dels empresaris.

A nivell organitzatiu, la qüestió autonòmica solsament es veu reflexada en la creació d'un Comitè d'Affers Autonòmics el juny de 1.981, encarregat de seguir l'evolució de la nova organització de l'estat. Malgrat això, aquest fet no es tradueix en una potenciació de les confederacions regionals que solsament actuen com a representants de la CEOE en moments molt concrets (eleccions als Parlaments autonòmics) però que, excepte en el cas del Foment no tenen un pes sustantiu dins la CEOE.

## 1.2.- L'actitud de les organitzacions patronals de l'Estat Espanyol davant la construcció de l'estat de les autonomies.

Aquesta segona part de l'anàlisi de les organitzacions patronals a l'Estat Espanyol tractarà d'esbrinar quina és la seva actitud davant la construcció de l'"Estat de les autonomies", quina es la seva resposta a les iniciatives relacionades amb el món del treball impulsades des d'els governs autònoms i com aquesta pràctica incideix en la possible configuració d'unes relacions de treball lligades a les respectives comunitats autònomes.

Com s'esmentava en les pàgines anteriors, de l'evolució del procés organitzatiu se'n desprén que la CEOE ha esdevingut la representant dels empresaris de l'Estat Espanyol, amb l'excepció d'Euskadi també comentada. Es per aixó que l'anàlisi pràcticament es cenyirà a les manifestacions i propostes que aquesta patronal fa sobre el tema, valorant més detingudament les posicions adoptades per la patronal basca i catalana.

A diferència de les organitzacions sindicals més significatives analitzades en aquesta recerca, generalment les associacions empresarials no fan una declaració expressa ni en els seus estatuts ni en els seus principis programàtics sobre quina

seria la forma més adient que l'estat hauria d'adoptar per a fer front al secular problema de la "diversidad de los pueblos de España" -per dir-ho amb una frase molt utilitzada durant la nostra transició a la democràcia. El "fet nacional" sembla ésser una qüestió aliena a la patronal organitzada. Solsament algunes, les lligades a les nacionalitats o regions on el tema és més punyent, han anat explicitant el seu parer, bé davant moments polítics concrets (consultes electorals, presentació de programes de govern, ...), bé impel·lides per llur presència en ens de l'administració autònoma.

Tanmateix, aixó no vol dir que la patronal no en pensi res d'un possible traspàs de competències pròpies de l'estat a mans d'administracions perifèriques. Però el seu discurs, deixant de banda les intervencions puntuals en el procés polític de reforma de l'estat que veurem posteriorment, s'ha d'inscriure en un marc més ampli: en el del model de societat que proposa i, particularment, en el seu model econòmic i en la dinàmica laboral que genera. En aquest sentit si que poden trobar-se suficients indicis com per a valorar amb quins ulls veu la patronal la solució donada a les reivindicacions de les nacionalitats i regions de l'Estat Espanyol.

No correspon a l'àmbit d'aquest estudi l'analitzar rigorosament que és l'economia de mercat o que entenen per economia de mercat les organitzacions patronals i les entitats que giren al voltant del món empresarial. Però si caldria assenyalar, si més no d'una manera esquemàtica, quines són

les línies mestres que conformen aquest cos teòric per a poder copsar l'actitud de la patronal davant les autonomies. Les declaracions sobre el tema han estat abundants i no sempre coinidents. Inclús el debat dona la impressió d'una certa confusió teòrica o, com a mínim, d'una dificultat per articular degudament el discurs teòric amb les mesures proposades per a fer front a la crisi econòmica que pateix el país.

Fins a la redacció de la Constitució de 1979, les manifestacions sobre l'economia de mercat van dirigides a que la Carta Magna contempli aquests principis. La relació fictícia que la patronal estableix entre democràcia i economia de mercat li permet d'introduir el seu model econòmic fent-lo indissiociable del règim més participatiu que s'intenta instaurar d'ençà de 1975 -com implícitament declara Ferrer Salat en un col.loqui sobre l'Economia de Mercat quan diu "... en España se está implantando en la actualidad una economía de mercado que no ha existido nunca, por cuanto en los últimos años hemos vivido una política altamente intervencionista" (1), o més recentment i més clar també: "Cuatro mil millones de personas se rigen en el mundo por diferentes sistemas económicos. Uno de ellos es el de la economía de mercado, el de la economía de la libertad. Es el único que está basado sobre los derechos humananos y que produce aquello que la sociedad demanda: trabajo, dinero y libertad para disponer del mismo. No es casualidad que

(1) "La Vanguardia", 28-VI-78

en los países en los que funciona la economía de mercado se ha yan obtenido altos niveles de vida. Tampoco resulta extraño que en estos mismos países la práctica de la democracia política sea habitual desde hace muchos años. Libertad de política y libertad de empresa son facetas inseparables" (2).

Però que és el que els empresaris organitzats o amb un pes important dins el món de l'empresa han anat definint per "economia de mercat" o "economía social de mercat", termes que sovint s'utilitzen indistintament. Veiem alguns exemples:

Santiago Foncillas (CEOE) comenta: "la siderurgia, la agricultura, los transportes públicos y la construcción naval constituyen otros tantos ejemplos de asignación de recursos a través de esquemas prioritarios de financiación, que constituyen una de las grandes diferencias entre el capitalismo puro y la economía social de mercado" (3).

Per<sup>a</sup> Ferrer Salat "la economía social de mercado se basa en las libertades de consumo, de elegir trabajo, de inversión, de iniciativa empresarial, y de formación básica de precios. Asimismo, en este sistema el Estado tiene una función de vigil lancia del mercado, basado en la competitividad, para que no haya distorsiones, ni monopolios, y otra función productora limitada, así como redistribución de riqueza, y asistencial a través del sistema fiscal y de la seguridad social, punto del que este sig

(2) "Boletín Informativo de la CEOE" nº 17, 29-V-80.

(3) "La Vanguardia", 18-VI-78

tema econòmic adopta el qualificatiu de 'social'. (4)

Garrigues Walker és encara molt més explícit: "los espa<sup>ñ</sup>oles tendremos que decidir si queremos una mayor libertad empre<sup>s</sup>arial, mayor intervencionismo estatal o este tipo de capitalis<sup>m</sup>o mixto, por el que se rige actualmente la economía española, que todavía no ha dado resultados positivos" (5).

En aquestes declaracions pot apreciar-se una gradació en quan a quin hauria d'ésser el paper de l'Estat i la seva in<sup>t</sup>ervenció en l'economia. Sembla que per Santiago Foncillas serien correctes una relativa intervenció de l'Estat i l'existència d'un cert sector públic apropiant-se a lo que Garrigues defineix com "capitalismo mixto"; Ferrer Salat adoptaria en aquest cas una po<sup>s</sup>ició intermitja, acceptant una mínima funció d'arbitrarje per part de l'Estat mentre Garrigues Walker s'inclina més per una no intervenció de l'Estat en l'economia.

Pel que fa a les autonomies, a les relacions de treball que es van configurant al llarg d'aquests anys i al model sindical que la patronal intenta introduir, la seva proposta de model eco<sup>n</sup>òmic té una gran significació. Particularment hi incideix la qüestió de la "unitat de mercat" que a nivell de les relacions de treball i del model sindical enllaça amb el tema ja esmentat de l'"autonomia de les parts" (empresaris i treballadors) per a tractar i arribar a acords en relació a la negociació col·lectiva....,

{4} "El País", 1-VII-78

{5} "El País", 24-X-78

capacitat negociadora que presuposa una suficient representativitat per a fer-los complir: el que la CEOE anomena "interlocutors vàlids".

"Economia de mercat", "autonomia de les parts" i "interlocutors vàlids" son els missatges que primer introdueix la gran patronal des de la seva constitució al juliol de 1977. Es troben ja repetidament en les grans concentracions empresarials de presentació i captació d'afiliats organitzades per la CEOE a finals de 1977 i principi de 1978 (6) i mostren quins son els aspectes en els que la CEOE centrarà la seva intervenció en la política del país. En primer lloc, com s'ha comentat, per<sup>a</sup> assegurar una definició explícita del model econòmic que sancionarà la constitució. En segon lloc, per<sup>a</sup> controlar que el desenvolupament del marc legal en materia de treball s'ajusti el màxim possible als seus interessos -per exemple, la intensa campanya contra el Pròjecte de Llei d'Acció Sindical a l'empresa de 1978-.

Dintre de l'intervenció en l'esfera política pren especial rellevancia la presentació i aprovació de l'Estatut dels Treballadors, concretament per el tema que ens ocupa el Títol VIII<sup>au</sup> que fixa els percentatges mínims de representació sindical exigibles per a poder participar en la negociació de convenis col·lectius, comissions paritàries i, en definitiva, en tots aquells organismes on es faci necessària la presència dels sindicats.

(6) Com a recordatori, els més importants varen ésser els de Barcelona de novembre del'77, València de desembre del'77 i Madrid de febrer del'78, ampliament comentats en la premsa del moment i sobre els que l'editorial d'"El País", del 5-II-78 en fa una interessant reflexió.



dicats. Finalment els percentatges es situen en un 10% per a les organitzacions d'àmbit d'estat i en un 15% per a les de comunitat autònoma. En un moment històric en que el panorama sindical no està del tot definit, amb una taxa d'afiliació reduïda i on les eleccions sindicals mostren una decreixent participació dels treballadors a l'hora d'escollir llurs representats, el llistó del 10 ó 15 per cent afavoreix la consolidació dels sindicats aleshores majoritaris (CC.OO i UGT) i dificulta el desenvolupament d'un sindicalisme lligat a marcs territorials inferiors a l'Estat -en les darreres eleccions sindicals de 1980 es produeix l'aparent paradoxa de la victòria d'ELA/STV a Euskadi amb un 23,2% i la superació del 15% d'INTG a Galícia que obté un 17,5% (\*).

En general, la patronal organitzada es mostra d'acord amb aquests paràmetres doncs possibiliten el reduir el ventall d'opcions sindicals, procés dit també de "clarificació del panorama sindical", i molt important, entorpeix el sorgiment o consolidació d'àrees no controlades pels sindicats majoritaris.

Aquesta presió en el terreny de lo polític per a tractar d'uniformitzar les relacions laborals es veu reforçada per la pràctica generada per la dinàmica de negociació de pactes entre empresaris i treballadors impulsada per la CEOE per tal d'homogeneïtzar els àmbits i continguts de la negociació contractual, fonamentant-se en el principi de l'"autonomia de les parts". Es a

(\*) Per a més informació, veure el capítol dedicat als sindicats davant les autonomies i el referit a les eleccions sindicals de 1978 i 1980.

dir, la capacitat d'empresaris i treballadors per a dirimir les qüestions que els hi son pròpies sense la presència de tercers, en aquest cas de l'Administració. En aquest sentit, la fórmula de "pacte a tres bandes" --administració, patronal i sindicats-- que representa l'Acord Nacional d'Ocupació (ANE) de 1981 no satisfà a la patronal que prefereix una negociació bilateral com la iniciada al juliol de 1979 amb la signatura d'un acord entre la CEOE y la UGT, assaig de l'Acord Marc Interconfederal (AMI) signat al gener de 1980 per aquestes dues Confederacions i a la que la USO s'hi adhereix poc després, --amb Comissions Obreres, present en les primeres converses no s'arriba a cap compromís--.

Si obviam les crítiques a aspectes parcials (manca de profunditat en temes com productivitat, absentisme, salari/hora ...) els acords-marc o aquest tipus de pactes són ben rebuts en el medi empresarial. Les úniques veus amb una certa significació dins la patronal que s'alcen en contra de l'esperit uniformitzador dels pactes provenen de sectors de l'empresariat basc. En concret d'ADEGUI que en un editorial titulat "Autonomía de concertación a pesar de todo (?)" manifesta "La autonomía de concertación, en su concreción más tangible de la negociación colectiva, actúa como mecanismo de regulación de intereses incorporando todos los datos y variables que se producen en el entorno en que se desarrolla. Si artificialmente se recorta esta autonomía, suspensión de derechos constituciones o decretos o leyes restrictivas a la misma y por lo tanto la negociación colectiva no refleja la situación real, quedan dos alternativas: incumplimiento le

gal-o, cuando el control legal es suficientemente fuerte, inestabilidad constante y acumulada en las relaciones entre las partes (...). Los acuerdos entre CEOE y UGT, no pueden ser analizados bajo un prisma meramente técnico. Posibilitan la anulación del libre juego entre las partes, predeterminando, por una situación meramente coyuntural, la estructura futura de la negociación colectiva en sus distintas fases" (7). En aquesta mateixa línia, ADEGUI tot i reconeixent la necessitat d'un ordenament legal que reguli les relacions laborals critica la redacció final de l'Es-tatut dels Treballadors doncs el considera la plasmació en forma de llei dels pactes suscrits entre la CEOE i els sindicats. De tota manera, el posicionament d'ADEGUI te poc ressó fora del con-texte d'Euskadi.

Fins ara hem examinat aquells aspectes de la intervenció de la CEOE que d'alguna manera incideixen en la demarcació de l'àmbit territorial de les relacions laborals i de la negociació col·lectiva. Solsament manca introduir l'argument concret que la patronal esgrimeix per a justificar no només la seva postura poc favorable a un traspàs de poder a les comunitats autònomes sinó, inclús, una lectura o interpretació restrictiva dels estatuts d'autonomia una vegada aprovats. Argument que podem sintetitzar amb el concepte de "unitat de mercat".

La idea de unitat de mercat que evidentment no és novedosa, comença a ésser llençada reiterativament a la opinió pública

(7) ADEGUI, "Revista Mensual" nº 11, octubre, 1979

en una conjuntura política determinada. És el moment en que ja s'han refrendat els estatuts d'autonomia d'Euskadi i Catalunya culminació d'un procés realitzat al marge de la construcció d'un ambigu "estat de les autonomies", i es troben en vies de negociació els de Galícia i Andalusia. Les expectatives creades en altres comunitats autònomes per l'abast d'ambdós estatuts i la possibilitat, més teòrica que real, de que el sostre de competències fos assolit també en altres territoris de l'Estat Espanyol fan sortir a la CEOE del silenci que fins aleshores havia mantingut sobre el tema.

El fantasma del fraccionament del mercat nacional serà l'emprat per la patronal per a iniciar una campanya de sensibilització sobre els perills d'una generalització de la solució donada a les reivindicacions nacionals de Catalunya i Euskadi. En un acte empresarial celebrat al maig de 1980, Ferrer Salat, president de la CEOE, expressa així el paper de la gran patronal: "en España se está produciendo una auténtica revolución con las autonomías yendo hacia la descentralización de un Estado 270 años sometido a un férreo centralismo. Habrá que ir a una descentralización, pero hay que mantener una unidad de mercado, laboral, fiscal y financiera entre todas las regiones. Los empresarios debemos estar presentes en la formación de este nuevo Estado" (8). Abundant més sobre el tema la CEOE, en el seu document La situación económica española y perspectivas de març de 1980, manifesta: "El desarrollo del proceso autonómico, muy conveniente en cuanto a la aproxima

(8) "La Vanguardia", 8-V-80.

ción de las decisiones, puede plantear, sin embargo, enormes problemas para la evolución futura de la economía española, si se pierde de vista el hecho de que ésta constituye una unidad que puede verse afectada por las decisiones de tipo fiscal, de regulación del crédito, de carácter laboral, de protección del medio ambiente, de reglas de competencia, etc., que irán asumiéndolas las comunidades autónomas. La necesidad de mantener la referida unidad de la economía española y la igualdad de trato que reciban dentro de ella las inversiones y las actividades productivas es esencial".

Davant la insistència empresarial, fins i tot el ministre Abril Martorell veu la necessitat de tranquilitzar-los iniciant la seva intervenció en l'assemblea de la "Confederación Empresarial Independiente de Madrid" -CEIM- afirmant que "el Gobierno está decidido a preservar la unidad económica de un país grande, que es España" (9).

Les declaracions de la gran patronal, además d'insistir en el tema de la unitat del mercat, mostren quina és la seva idea sobre quin hauria d'ésser l'abast de la descentralització de l'Estat. Com molt bé diu el document que s'acaba d'esmentar, es tractaria d'acostar les decisions a la realitat sobre la qual han d'incidir però no pas crear o potenciar d'altres nuclis de poder polític real fora del govern central. És més,

(9) "El País", 13-V-80.

les mínimes parcel·les de capacitat de gestió que assoleixin les comunitats autònomes no podran en cap cas permetre l'actuació en l'àrea econòmica -per altre banda ja molt restringida en el mateix text dels estatuts d'autonomia aprovats- ni en aquells aspectes que pertanyin a les relacions laborals en el seu sentit més ampli.

Unes declaracions excepcionals en el sentit que van més enllà de propugnar una descentralització administrativa són les fetes per J. Mas Cautí, president del Cercle d'Economia en l'Assemblea General de l'entitat al juliol de 1980. Mas Cautí, parlant de les mesures en matèria de política econòmica necessàries per sortir de la crisi, comentava que "deben impulsarse acciones concretas sobre los diferentes sectores a través de decisiones descentralizadas que salgan de los propios sectores y estén impulsadas por las Comunidades Autónomas, e, incluso a nivel municipal" (10).

Les declaracions són excepcionals doncs la línia majoritària en el sí de la patronal organitzada en temes com la crisi econòmica queda resumida en les següents paraules de Santiago Foncillas del "Círculo de Economía" pronunciades a Nova York: "la misma crisis económica que azota fuertemente la vida española tiene que contener las tendencias centrifugas que pudieran ampararse en el proceso autonomista, pues es patente que las líneas maestras de la política económica tienen que programarse y ejecutarse a escala

(10) "La Vanguardia" 6-VII-80.

nacional. Precisamente en las últimas semanas se ha acrecentado esta incertidumbre hasta producir seria preocupación en los me dios empresariales responsables, por las decisiones de algunas comunidades autónomas, que han dictado disposiciones que pueden afectar, y de hecho afectan, a la necesaria e indestructible uni dad económica española. El Círculo de Empresarios entiende que esta unidad económica es imprescindible como condición previa y necesaria para lograr, entre otras cosas, una competencia en los mercados exteriores, y que cualquier política debe fortalecerla sin perjuicio de las particularidades autonómicas de los entes regionales" (11).

Un altre aspecte en que insisteixen les patronals al assen yalar els perills de les autonomies és el de l'increment de la bu rocràcia i la possible duplicitat de funcions entre els dos nivells de l'Administració, la Central i la autonòmica, amb el conseqüent augment de la despesa pública. L'editorial de "Horizonte Empresa rial" referida al programa econòmic del 5é. govern Suárez és ben explícita: "¿Cómo será posible aligerarse de burocracia y dar una imagen de eficacia y sobriedad cuando las Administraciones se mul tiplican y se está desarrollando un proceso autonómico que, por su originalidad, desprende un sospechoso hálito de improvisación?" (12).

Tot i la seva intensitat, aquesta campanya pública de la gran patronal front el caire que està adoptant la construcció de

(11) "Cinco Dias", 29-X-80

(12) "Horizonte Empresarial" nº 1900, octubre, 1980.

l'estat de les autonomies no ve acompanyada per una intervenció directa en el terreny polític a l'estil de la del Projecte de Llei d'Acció Sindical o del Estatut dels Treballadors. La primera temptativa d'intervenció directa en el procés polític la realitzarà el Foment del Treball davant els comicis al Parlament de Catalunya al demanar a llurs afiliats una participació activa en les eleccions votant als partits no marxistes i servirà de punt de referència per a l'actuació de confederacions empresarials d'altres regions com l'Andalusa en les eleccions al Parlament andalús.

Malgrat aquesta aparent inhibició, alguns dels punts plantejats per la patronal seran recollits pel govern Suárez que entre 1980 i 1981 inicia un intent de reconducció dels processos autonòmics pendents per tal d'homogeneitzar-los, mitjançant un pacte amb el principal partit de l'oposició, el PSOE. Intent que assolirà la seva màxima expressió en el Projecte de Llei Orgànica d'Harmonització dels Processos autonòmics.



2.- LES ORGANITZACIONS PATRONALS A LES NACIONALITATS I REGIONS DE L'ESTAT ESPANYOL.

Per a valorar les possibilitats tan de definició com de viabilitat d'unes relacions de treball autònomes, dins el capítol dedicat a l'evolució de l'associacionisme empresarial a l'Estat Espanyol resulta convenient dedicar una atenció especial a llur seguiment en les diferents nacionalitats i regions. En definitiva, en aquells àmbits territorials des d'on poden impulsar-se iniciatives en aquest sentit.

Això suposa, en primer lloc, veure quin ha estat el procés que ha conduït a la constitució d'unes confederacions empresarials d'àmbit de nacionalitat o regió i quines relacions mantenen amb les confederacions d'àmbit superior i, en segon lloc, quina és la seva pràctica en els aspectes relacionats amb la política dels respectius governs autònoms. Aquest últim punt es tractarà en el segon capítol dedicat a les organitzacions patronals davant les autonomies.

"Grosso modo" podriem dir que aquest procés adopta dues vies diferents que, lògicament, tenen una correspondència amb el procés polític de construcció de l'estat de les autonomies comentat en la primera part de l'estudi i a nivell sindical amb el diferent pes d'unes organitzacions territorials i altres vers la confederació estatal.

La primera d'aquestes vies és aquella ón les organitzacions patronals, i també les sindicals, estimen que el territori, la "nacionalitat", té un caracter aglutinador i una entitat pròpia que cal tenir en compte en qualsevol proposta política. Es correspondria a les "nacionalitats històriques". La segona seria aquella ón la divisió territorial no reflecteix més que una descentralització "administrativa" i no presenta aquest aspecte aglutinador. Es correspondria a la resta de les comunitats autònomes.

Tanmateix, aquesta correspondència no és tan lineal en la realitat, sempre més rica i més complexa. De fet, en una anàlisi més pormenoritzada apareixen certs trets diferencials en el sí de les dues corrents. Per exemple, en el primer cas, malgrat els elements homogenis, el desenvolupament seguit a cada una de les nacionalitats històriques té unes característiques pròpies. Inclòs, pel que fa a les organitzacions patronals, seria més correcte incloure a Galícia en la segona via doncs la implantació patronal i sindical no segueixen una trajectòria paral·lela a la catalana o basca i, a més, si bé el fet nacional propicia l'existència d'elements convergents, no s'acaben de configurar estratègies que el reflecteixin

També a Catalunya i Euskadi l'evolució de l'organització dels empresaris té aspectes diferencials. A Catalunya, el Foment aprofita la seva tradició i la seva infraestructura per a esdevenir la cúpula empresarial catalana, mentra a Euskadi, amb una realitat social més complexa encara no s'ha aconseguit una representació institucional per a tot el territori basc. Però,

per damunt d'aquestes divergències, la existència o no d'una cúpula empresarial, de les seves relacions amb la patronal de l'estat i la forma de concretar les relacions de treball en les respectives nacionalitats, són, com a mínim, tema de debat.

En la segona via és més difícil matitzar o anar més enllà de la constatació dels fet donades la menor tradició d'institucionalització de l'empresariat i el funcionament en cara en una fase provisional dels ens autònoms. Una vegada més s'han d'assenyalar les possibles excepcions: a Andalusia les eleccions al Parlament Autònom van contribuir a la ràpida organització patronal a nivell de la comunitat autònoma per tal de poder incidir en la campanya electoral. De tota manera, el breu període de funcionament del auto-govern andalús no permet avançar gaire més en l'anàlisi. En qualsevol cas, el procés s'ajusta més a una necessitat "político-administrativa" d'intervenció i presència en uns ens descentralitzats que a una voluntat d'actuar diferenciadament en un espai determinat.

Com veiem al tractar l'associacionisme patronal a nivell de l'estat, les organitzacions d'àmbit de comunitat autònoma sorgeixen més per aquesta necessitat d'estar presents en entitats autònomes i per acabar de configurar la piràmide organitzativa que no pas per assumir un tractament propi i diferenciat de les relacions de treball en llur àrea d'actuació.

Així doncs, des d'el punt de vista de l'estudi, interessa aprofundir l'estudi dels casos català i basc ja que en la resta de les comunitats autònomes, per el moment, no hi han suficients indicis per a pensar que en un futur pròxim aquesta descentralització pugui anar més enllà.

## 2.1.- Catalunya:

Des d'els primers moments de la transició democràtica l'empresariat català mira de dotar-se dels mitjans necessaris per afrontar el canvi que comporta la nova situació política que timidament comença a dibuixar-se.

Les manifestacions en favor de la institucionalització dels protagonistes de les relacions laborals, empresaris i treballadors, es succeïen tant per part de instàncies relacionades amb el món empresarial (Cercle d'Economia, Cambres de Comerç) com d'empresaris significatius -vegi's les declaracions de Durán Farell que s'inclouen en la cronologia que segueix-. L'esperit de fons en aquestes declaracions, és que s'han de modernitzar, "europeitzar", les relacions laborals deixant que les parts implicades discuteixin i resolguin els conflictes. Ademés, i amb no menys importància, la presència activa d'algunes centrals sindicals encara clandestines i la forta conflictivitat laboral eren un fet a les empreses.

La resposta empresarial no es fa esperar i adopta formes diverses. SEFES, patronal del Baix Llobregat és un exemple de resposta localitzada. SEFES es constitueix al 1975 com a servei d'estudis i assessorament d'empreses, per tal de fer front a la forta conflictivitat de la zona. El Foment, en la ja comentada Assemblea General de 1976 es prepara de cara a un possible canvi en la legislació en matèria laboral que en un futur permetes la lliure afiliació empresarial i obrera.

Les Cambres de Comerç, entitats que durant el franquisme es situàren a mig camí entre organització patronal i ens econòmic també intenten clarificar llur paper i, de fet, durant el període d'institucionalització empresarial es produirà una mena de divisió de funcions entre les associacions patronals naixents i les Cambres.

Per a situar en el temps els principals esdeveniments en aquest procés s'ha elaborat una mínima cronologia que recull les fites claus que han anat donant forma al panorama organitzatiu empresarial a Catalunya des de 1975 a 1980, moment en que amb els acords de fusió entre CEOE i CEPYME i la reelecció de A. Molinas com a president del Foment queda dibuixat l'organigrama organitzatiu de les patronals. Seguidament, es donarà un breu esboç de les organitzacions que per l'objectiu de l'estudi apareixen com més significatives, per acabar analitzant quins són els lligams institucionals i les relacions entre les patronals catalanes i les de la resta de l'estat, en particular, amb llur màxim representant: la CEOE.

\* Cronologia 1975 - 1980

1.975

SEFES

Constitució com a servei d'estudis i assessorament de empreses.

\* Aquesta cronologia forma part d'una més exhaustiva elaborada a partir de la premsa diària, bàsicament "El País", i de documents i revistes empresarials.

1.976

- |       |              |  |
|-------|--------------|--|
| 8/IV  | Durán Farell | Conferència. "Reflexions sobre el comportament <u>eco</u> nòmic". Manifesta la nece <u>ssitat</u> d' un pacte entre totes les forces socials i d' un pacte polític previ.                        |
| 2/VII | Durán Farell | Conferència "Reflexions so <u>bre</u> la reforma de la empre <u>sa</u> ". Reitera la necessitat d' un pacte polític i social i de l' actualització de les relacions laborals.                    |
| 16/IX | F.T.N.       | Assemblea General de cara a reestructurar l'organització. Foment desitja convertir-se en la gran patronal catalana.  |
| 24/IX | A.E.I.       | Constitució. Es defineix com apolítica, a favor de la lli <u>ure</u> empresa, de la creació d'"un fuerte bloque empres <u>arial</u> ", del dret de vaga, del lock-out, de l'acomiadament lliure. |
- 1.977
- |      |                        |   |
|------|------------------------|---|
| 25/V | F.T.N.                 | Renovació dels càrrecs direc <u>tius</u> . Ferrer Salat és anome <u>nat</u> president. Declaracions en favor de la unitat empre <u>sarial</u> . |
| 2/VI | AEI, CEE, CGEE,<br>FTN | Declaracions conjuntes. Ini <u>ciatives</u> per <sup>a</sup> constituir una sola gran patronal.   |

21/IX	CEOE	Assemblea Constituent: Ferrer Salat és anomenat President
1.978		
4/IV	PIMEC	Presentació oficial i Congrés constituent.
22/V	SEFES	Assemblea. Crida a FTN perquè democratitzi llurs eleccions als òrguens de govern. Si no és així, potenciarien la creació d'una nova patronal catalana.
28/V	F.T.N.	Eleccions a la Presidència. A. Molinas, reelegit president amb un 50% d'abstencions.
9/VI	PIMEC	IIón. Congrés. Hi assisteix el President de la Generalitat de Catalunya.
15/XII	F.T.N.	Tensions internes. Crisi vinculada a la gestió de A. Molinas. El President és acusat de no representar les aspiracions empresarials. S'especula amb la possibilitat de potenciar les Cambres de Comerç com a entitats patronals representants dels interessos dels empresaris.
1.979		
9-10/II	F.T.N.	A. Molinas anuncia el propòsit de l'entitat d'orientar els vots dels empresaris en les properes eleccions generals. Aquestes manifestacions provoquen malestar en el món empresarial. La CEOE que es defineix com apolítica,

		afirma que aquestes declaracions no provocaran tensions internes ja que cada associació membre de l'organització és autònoma.
14/II	UPIMEC	Constitució. El seu àmbit d'actuació serà Catalunya i defensarà els interessos de les petites i mitjanes empreses. No estarà vinculada ni a la CEOE ni al Foment. S'adherirà a CEPYME.
23/III	F.T.N.	Dimissions en el si dels òrgans consultius i de gestió del Foment. Acusen a l'organització de preocupar-se exclusivament dels temes estructurals i no dels tècnics i econòmics.
28/IV	SEFES	Ingressa a UPIMEC
2/X	F.T.N.	Junta directiva. Aprova la revisió dels estatuts interns.
1.980		
7/I	CEOE-CEPYME	L'Assemblea de la CEOE aprova les gestions per tal d'aconseguir la integració de CEPYME.
17/I	UPIMEC	Acorda sol·licitar l'ingrés al Foment
29/V	F.T.N.	Renovació de la Junta directiva. A.Molinas, reelegit president.



En la cronologia es recullen els aspectes més rellevants en el plà organitzatiu de les patronals catalanes que han jugat un paper significatiu en el procés d'institucionalització de l'empresariat català:

El Foment del Treball, entitat fundada al 1771 sota el nom de Comissió de Fàbriques, que reempren llur funció com a portantveu dels empresaris al 1976 i intenta ocupar la cúspide de la representació empresarial a Catalunya. Dues organitzacions de les petites i mitjanes empreses, PIMEC i UPIMEC, amb uns orígens ben diferents -la primera amb la voluntat expressa d'actuar en el marc concret de Catalunya i la segona com a apèndix de la organització estatal CEPYME- que finalment conflueixen al Foment. I SEFES, exemple de patronal de xoc que malgrat el seu limitat marge d'actuació territorial té un pes considerable entre els empresaris catalans.

El sistema organitzatiu que intenta implantar el Foment del Treball Nacional és el mateix que la CEOE utilitzarà des d'el moment de la seva constitució en tot l'Estat Espanyol. El Foment, recolzat per la seva tradició històrica que abans del franquisme ja l'havia situat per damunt d'altres agrupacions i gremis, inicia la seva remodelació en la Assemblea General, repetidament mencionada, de setembre de 1976. Els objectius posats de manifest pel llavors president de l'entitat, Sr. Fèlix Gallardo (1), val la pena tornar-los a citar:

(1) Economia Nacional y internacional de la empresa (posteriorment és convertirà en Horizonte Empresarial, revista del Foment del Treball) n° 1863, juliol/setembre, 1976.

a) La recuperació del Foment de llur funció bàsica, "la representació empresarial de Catalunya"

b) Que FTN sigui "el organismo cúpula de las asociaciones territoriales y sectoriales de ámbito catalán".

c) Que el Foment s'articuli amb les associacions empresarials d'àmbit estatal "para que la voz de los empresarios de Catalunya se haga oír ante la administración y los medios económicos oficiales".

El primer d'aquests objectius s'aconsegueix oficialment a l'abril de 1977 amb la reforma dels estatuts interns que possibiliten aquest paper i amb la consegüent renovació dels òrgans directius. Carles Ferrer Salat, provinent del Cercle d'Economia amb una imatge de empresari "democràtic" net de compromeses véleitats amb el règim anterior, és elegit president per majoria. Ferrer Salat que esdevindrà un dels homes claus en el procés d'organització empresarial, introdueix des d'el seu accés a la presidència a llur successor en el càrrec i subordinat a la "línia Ferrer" tan mentre va dirigir el Foment com després a la CEOE, Alfred Molinas.

L'editorial de la revista Economía Nacional, òrgan del Foment, de abril-maig de 1977 resum l'esperit que presideix la renovació del Foment. L'idea clau de l'editorial és la de "interlocutors vàlids". Aquest concepte que les patronals utilitzaran repetidament sintetitza la concepció del que esquemàticament hauran d'ésser les relacions laborals a partir de llavors: firmes periòdiques de macro-acords entre patronals i sindicats

que defineixen les orientacions bàsiques per a la negociació col·lectiva, en concret, i a nivell global, per<sup>a</sup> la reactivació de l'economia. La condició "sine qua non" per a què aquests acords siguin vàlids és que els signants siguin el suficientment representatius com per a fer-los complir. Siguin, en definitiva, "interlocutors vàlids". I, segons l'editorial, el Foment presidit per C. Ferrer ja està en condicions de representar aquest paper.

Amb la progressiva i ininterrompuda afiliació d'organitzacions sectorials i territorials al Foment, el seu primer objectiu queda plenament assolit.

La segona fita que es proposa el FTN, esdevindre la cúpula empresarial catalana, bàsicament també s'aconsegueix malgrat certes dificultats que mereixen ésser comentades.

Per definició en el seus estatuts, el Foment és el màxim representant empresarial català però com també li succeix a la CEOE, se li escapa un sector de la petita i mitjana empresa que considera poc adequada la resposta del FTN als problemes de las PIMES.

Les PIMES no tindran una representació específica que operi a tot Catalunya fins el mes d'abril de 1978 en què es constitueix la PIMEC - Petita i Mitjana Empresa de Catalunya-. La PIMEC, que en principi no s'afiliarà a cap organització d'àmbit català o d'estat, creu convenient que les petites i mitjanes empreses tinguin una representació institucional pròpia capaç de plantejar i defensar els interessos d'aquest sector empresarial.

Els objectius prioritaris que es "marca" la PIMEC en el seu 2<sup>on</sup> Congrés de juny de 1978 són: l'ampliació dels canals de finançament de les PIMES, la seva institucionalització i respecte a les relacions laborals proposa l'inici de converses entre representants sindicals i patronals per a tractar el tema dins l'àmbit específic de les PIMES i tenint com a marc Catalunya.

La relativa implantació de PIMEC no inquieta gaire al Foment que, de tota manera mira d'aconseguir la seva afiliació.

L'aparició de la Unió de la Petita i Mitjana Empresa Catalana -UPIMEC- constituïda al febrer de 1979 amb el suport de l'Agrupació Empresarial Independent (AEI) i avalada per la CEPYME modificarà el panorama associatiu.

En l'acte de presentació de UPIMEC, el President de CEPYME manifesta la seva satisfacció per la incorporació de Catalunya a CEPYME "sin la cual nos hubiéramos sentido incompletos al faltar, no ya una parte de España, sino una parte importante donde la palabra empresa va íntimamente unida al ser mismo del catalán" ("La Vanguardia", 14-II-79).

UPIMEC tampoc s'afilia al Foment, mantenint-se a l'expectativa mentre CEOE i CEPYME clarifiquen el seu espai. Amb l'integració de CEPYME a la CEOE al 1980, UPIMEC sol·licita el seu ingrés al Foment.

L'altre patronal que es mostrava rebeca a entrar sota l'òrbita del Foment és SEFES. Aquesta patronal que en l'actualitat està afiliada a CEPYME, FTN i a través de les dues anteriors a la CEOE considerava que la postura del FTN envers les

qüestions laborals i econòmiques no eren suficientment dures.

Al 1980, un cop produïda la incorporació de totes aquestes associacions al Foment pot dir-se que, efectivament, FTN és la cúpula organitzativa de l'empresariat català.

El tercer objectiu que mencionàvem, l'articulació del Foment amb les organitzacions de l'estat és, indubtablement el punt més conflictiu i més interessant des de la perspectiva de l'estudi. Conflictiu doncs l'estreta relació entre el Foment i la CEOE provocà en alguns moments situacions tenses en el si del mateix Foment i de certs sectors empresarials. I interessant tan per analitzar els marges de maniobra i les pautes seguides per la cúpula empresarial a Catalunya com per que aquesta relació presenta divergències de fons amb el model que es despren d'una aproximació a la realitat basca.

Objectivament, el Foment és una organització territorial membre de la CEOE que gaudeix de plena autonomia en el territori en que desenvolupa la seva activitat.

Però, malgrat aquesta premisa, es planteja una qüestió bàsica, important: Per qué l'empresariat català, actiu i dinàmic durant les primeres temptatives organitzatives, perd l'empenta inicial i passa a jugar un paper més secundari -particularment el Foment- després de la constitució de la CEOE? Paper secundari o subordinat a les directrius de la cúpula patronal de l'estat que es posa de manifest en temes com la negociació col·lectiva (AMI, ANE... on el Foment es limita a traslladar els acords i mesures adoptats per la CEOE i fer-los complir a Catalunya), en les propostes sobre mesures econòmiques al govern central o a la Generalitat...

Com a resposta podrien aventurar-se algunes hipòtesis:

- Per un costat, Carles Ferrer Salat, mentre ocupa la presidència del Foment aprofita la força institucional d'aquesta organització per a accedir a la CEOE, evidentment amb el vist-i-plau del FTN. Un cop a la CEOE, Ferrer Salat i el mateix Foment releguen a un segon terme el potenciar les associacions patronals catalanes.

- Una vegada constituïda la CEOE, la majoria del esforços, incluits els del Foment, s'orienten cap a la consolidació d'aquella. La idea és consolidar una organització patronal que cobreixi tot l'estat amb una representativitat i una capacitat de maniobra suficients com per mantenir els interessos empresarials tan davant l'Administració com els sindicats.

Aquestes primeres hipòtesis es situen en un terreny concret que fa referència a aspectes que incideixen directament en el funcionament institucional de la patronal catalana. D'ací les crítiques que sorgeixen de l'interior del Foment, tan des d'els òrgans directius com dels serveis tècnics que provoquen la dimissió d'alguns membres, el març de 1979, com apareix en la cronologia precedent.

En unes declaracions aparegudes a la premsa, "fonts empresarials" comentaven que les dimissions de personal dels serveis tècnics posen de manifest el fet de que "Fomento está adquiriendo por la actuación de algunos de sus dirigentes, una excesiva preocupación por los temas ~~estructurales~~ y políticos pero atiende muy poco a los de carácter técnico y económico que le competen de forma específica". (Tele-Expres", 22-III-79).

Les dimissions d'alguns càrrecs directius (Javier de La Rosa, vice-president executiu de la Banca Garriga Nogués i

membre del Comit  Executiu del FTN pel sector serveis; Santiago Fradera, "Cer mica, Vidre i Ciment" i membre del Comit  Executiu per l'afiliació individual i Vicenç Oller, Secretari General del Foment) podrien haver estat motivades per el excessiu presidencialisme de A. Molinas i per la pèrdua de protagonisme del Foment d'en a que Ferrer Salat ocup  la Presidència de la CEOE. El diari "El País" del 24-III-79, comentant la crisi provocada per aquestes dimissions, assenyalava que la substitució immediata de A. Molinas no era viable. Observava "El País", citant a "algunos medios empresariales", que "la sustitución de Alfredo Molinas (...) se consideraba problem tica, sobre todo por la falta de alternativas claras y la falta de conciencia unitaria de los empresarios. Otro factor de importancia en contra de esa eventual sustitución (...) es el apoyo que presta a Alfredo Molinas el actual presidente de la Confederación Española de Organizaciones Empresariales (CEOE), Carlos Ferrer, quien accedió a la presidencia de la gran patronal española desde FTN". Aix  mateix comentava "El País" que la actitud del Foment afavoria "una mayor pujanza de las C maras de Comercio". Vegi's en la cronologia les referències a SEFES de 22-V-78 i la nota sobre la crisi interna del FTN de 15-XII-78 on s'apuntava la possibilitat de que certs sectors empresarials veurien amb bons ulls el "concentrar el esfuerzo corporativo en las C maras", en lloc de relançar el Foment.

El Foment superar  aquesta crisi i mesos més tard, a l'octubre de 1979, la Junta Directiva apr var  un projecte de

revisió d'estatuts que suposarà una ampliació de la base representativa. A més, el Foment com assenyala en llur "Memoria de actividades, mayo '79-mayo '80" al llarg de 1979-80 intensificarà els serveis als seus afiliats (jurídics, de formació...) ampliant els gabinets tècnics i extenent la seva presència arreu de les comarques catalanes.

El comentari de les dues hipòtesis anteriors permet introduir una tercera qüestió que sorgeix gairebé com a conclusió de les primeres:

- Les decisions importants es centralitzen i canalitzen per mitjà de la CEOE. Hom ho pot observar particularment en la negociació col·lectiva on s'ha imposat la tàctica de la firma de acords-marc que assenyalen les pautes per a tot l'estat.

Aquest dirigisme de la CEOE no vol dir que el Foment, no tingui un pes significatiu dins l'aparell de la CEOE. Com a representant dels empresaris catalans, el Foment ocupa un lloc sustantiu en la Confederació Empresarial. És evident també que a l'hora de prendre decisions importants es consulta el parer de la organització catalana i no només mitjançant els seus vots en l'Assemblea General de la CEOE. La qüestió clau està en que l'esforç del Foment reverteix en la cúpula estatal que, posteriorment, retorna l'aportació en forma de orientacions homogènies pels seus associats. El possible protagonisme de l'empresariat català es veu així sotmès a la lògica de la cúpula patronal estatal.

La manera com aquesta complexa relació patronal cata



lana-patronal estatal incideix en la política en matèria labo  
ral engegada per els successius governs de la Generalitat i  
en quina mesura afavoreixen la definició d'unes relacions de  
treball diferenciades a Catalunya, seran l'objecte del capítol  
següent. Primerament, es donaran unes breus pinzellades al pa  
norama associatiu del País Basc.

## 2.2. Euskadi

Per acabar aquest capítol dedicat a analitzar les associacions empresarials de l'Estat Espanyol des d'el punt de vista organitzatiu, es donarà una visió de com s'ha produït la institucionalització empresarial a Euskadi.

Al llarg de les pàgines anteriors s'han fet múltiples al·lusions a l'especificitat del cas basc. Ara per ara, a Euskadi és on poden trovar-se un major nombre d'elements que permeten estudiar-la sota el prisma d'una nacionalitat on els principals subjectes que intervenen en el món del treball -sindicats, patronal i administració, en aquest cas, Consell General Basc- expressen majoritàriament la voluntat de que les relacions laborals responguin a les particularitats de la realitat basca.

Un dels elements que fan possible aquest tractament és el mateix procés d'institucionalització de la patronal. Procés que s'ha desenvolupat partint d'unes premisses que no es donen a la resta de l'Estat, ni tan sols a Catalunya, i que a nivell organitzatiu es tradueixen en la dificultat per aconseguir una representació institucional per tota la comunitat basca.

La cronologia que segueix pot servir de guió per seguir en el temps les vicissituds d'aquest procés i com a punt de referència de la valoració posterior que, bàsicament, intenta posar de manifest les diferents lògiques i els diferents pressupostos de la patronal basca i catalana en relació a la seva vinculació amb les patronals de l'estat, a les autonomies i a les relacions de treball.

Juliol/desembre	CEOE/CGEV	El president de la CGEV, L. Olarra, apareix com a possible candidat a la presidència de la CEOE en les seves primeres eleccions. Finalment només es presenta la candidatura de C. Ferrer i Olarra, un dels representants de la "línia dura", ocupa una de les vice-presidències.
<u>1.978</u>		
desembre	L.Olarra pr. CGEV	En una conferència organitzada pel Club de Marketing, Olarra critica fortament la gestió de C. Ferrer, president de la CEOE a qui acusa d'ésser poc crític amb el govern UCD. Aquets tipus de declaracions es repeteixen durant tot l'any '78 per part d'un Olarra més pròxim a CD, que dins la CEOE serà progressivament arraconat.
<u>1.979</u>		
Gener	ADEGUI	Assemblea de delegats. <u>In</u> sisteix en la institucionalització de la patronal a nivell d'Euskadi.

abril	C.G.E.V.	Un nombre important d'afiliats a la CGEV abandonen l'organització al no estar d'acord amb Olarra.
juny	S.E.A.	El Sindicat d'Empresaris d'Alaba es manifesta en favor de la constitució de la Confederació Basca d'Empresaris.
juliol	ADEGUI/SEA	Inicien el procés constituent de la Confederació Basca d'Empresaris i declaren la iniciativa oberta a la incorporació d'altres associacions.
juliol	C.G.E.V.	Tensions internes entre la línia més nacionalista, propera al PNB, i la línia "dura" encapçalada per L. Olarra. Apareix el nom de A. Madariaga, president de la Cambra de Comerç de Bilbao com a possible candidat a la presidència de la CGEV en front de la candidatura Olarra.
setembre	Federació d'empresaris del Metall de Vizcaia/ Cambra de Comerç de Bilbao	Tensions entre les dues entitats arrel d'un informe de la Cambra de Comerç sobre la crisi econòmica. Una de les mesures que proposa la Cambra per afrontar la crisi a les empreses és la participació dels treballadors en la gestió empresarial, mentre la Federa

		ció empresarial sosté que una de les mesures a aplicar seria la flexibilització de plantilles. En el fons sembla que el que es discuteix és qui controla aquestes entitats.
octubre		100 empresaris del metall contra les declaracions de la Federació d'Empresaris del Metall de Biscaia criticant l'informe de la Cambra de Comerç.
<u>1.980</u>		
març	L.Olarra pr. CGEV	Dimissió d'Olarra de la presidència de la CGEV. En el darrer any i mig la seva gestió ha estat durament criticada des de l'interior de l'organització tan com a president de l'associació com per la seva actuació com a empresari.
abril	EKOR/ADEGUI	Unificació de les dues patronals Guipuscoanes. Es manté el nom d'ADEGUI i Antxon de la Caba, president d'ADEGUI és anomenat president de la nova patronal
octubre	C.G.E.V.	Es proposa a Arcelay, pr. de la Federació del Metall i pro per al PNB com a candidat a la presidència de la CGEV.

novembre

C.G.E.V.

L. Olarra, reelegit president en unes eleccions que sectors de la mateixa patronal qualifiquen de irregulars. Arrel de la reelecció d'Olarra es preveu que el sector encapçalat per Arcelay impulsarà la constitució d'una nova patronal Guipuscoana.

1.981

C.E.V.

Es constitueix la Confederació d'Empresaris de Biscaia impulsada per el sector Arcelay escindit de la CGEV. Aquesta, confederació neix sobre la base de les Federacions del metall i d'indústria que sumen més del 50% dels membres de la CGEV. La CEV s'integra en la Confederació Basca d'Empresaris impulsada per ADEGUI i SBA.

El tret que defineix més clarament el procés d'organització dels empresaris d'Euskadi és la dificultat per a dotar-se d'una representació institucional per a tota la comunitat basca. Dificultat gens gratuïta que amaga una problemàtica de fons extremadament complexa i una particular manera d'entendre "les autonomies" per part d'un sector important de l'empresariat basc.

Els empresaris d'Euskadi, com els catalans inicien promptament el potenciament d'unes organitzacions pròpies. Entre 1975 i 1977 es constitueixen les diferents associacions provincials: EINKOR/EKOR i ADEGUI a Guipuscoa, SEA a Alava i la CGEV a Biscaia.

Jà des de la constitució de les diverses patronals es fan paleses unes divergències bàsiques de plantejament entre les associacions en relació a guina a d'ésser llur intervenció en l'àmbit territorial que ocupen, en com s'han d'articular a nivell d'Euskadi i quin tipus de relació han de mantenir amb les patronals de l'estat.

Respecte a l'actuació i al paper de la patronal en el seu territori d'intervenció apareixen dos models clarament diferencials. Per un costat el representat per la "Confederación General de Empresarios de Vizcaya" -CGEV- presidida per Lluís Olarra que es correspondria a l'estil del Foment o de la CEOE comentats anteriorment: defensa eficaç dels interessos empresarials, articulació directa amb la piràmide associativa de l'estat que implica un trasllat dels centres de decisió reals de la província on operen a la cúspide organitzativa i la no consideració de les especificitats socio-econòmiques del territori en que s'ubica. En definitiva, la CGEV no passaria d'ésser un peó, mes o menys significatiu segons les èpoques, de la CEOE de la qual va ésser membre fundador. Una mostra del diferent pes que la CGEV ha anat gaudint dins la CEOE al llarg del temps és el fet del progressiu arraconament de Lluís Olarra dins els òrgans de gestió de la CEOE, tant per la seva actuació com a president de l'entitat com per el seu paper com empresari.

Per un altre, el model seguit per la resta d'associacions (EKOR, ADEGUI, SEA) caracteritzat per un apropament efectiu i decidit a la realitat on s'inscriuen. En l'editorial de la revista mensual publicada per ADEGUI amb motiu de la visita d'Adolfo Suárez a Euskadi, aquesta patronal exposa clarament la seva postura: "...A la hora de plantearse las decisiones a tomar para lograr el objetivo de cambiar el rumbo de la actual situación económica, será necesario conocer, profundamente y con la más absoluta objetividad, cuales son los diversos factores que condicionan cualquier decisión". Així mateix plantejen "... la necesidad de que se conozcan, en profundidad, los aspectos que configuran la realidad social del ámbito en que nós movemos, ya que las situaciones, sindical, social, política y económica diferenciadas que se dan en nuestro país hacen que vivamos en una infraestructura básica distinta que exige que, a la hora de realizar cualquier planteamiento en materias diversas como las relaciones laborales, se realice un análisis diferenciado de nuestros problemas" (1).

En relació a com s'han d'articular les respectives associacions provincials a nivell d'Euskadi també s'observen fórmules diferents.

Per la CGEV, la constitució d'una Confederació Basca d'Empresaris no deixaria d'ésser una qüestió mecànica en el sentit de construir una superestructura organitzativa, màxima representant

(1) ADEGUI, revista mensual nº 21, novembre/desembre, 1980. Pàg. 3



d'Euskadi a la CEOE. La representació de les associacions te  
rritorials en aquesta hipotètica confederació es resoluria per  
una senzilla "regla de tres": tantes empreses afiliades que ocu  
pen a tants treballadors igual a ix delegats. Evidentment, avans  
de l'escisió d'un sector de la CGEV al 1981, aquesta obtindria  
el major nombre de portantveus.

Per la resta d'associacions, la Confederació Basca ha  
d'ésser fruit d'un procés d'abaix a dalt en el que cadascuna  
d'elles aportí les seves diferents lògiques i experiències sota  
una plataforma de punts bàsics compartits.

Aquest és l'esperit que presideix la creació de la "Con  
federación Empresarial Vasca" impulsada per ADEGUI i SEA al ju  
liol de 1979, refrectit en els acords presos per la Confederació  
en l'acte inaugural:

"1º La Confederación Empresarial Vasca en constitución  
invita desde este momento a las restantes Organizaciones Empresa  
riales del País Vasco a participar activamente como miembros fun  
dadores en el presente proceso constituyente.

2º La Confederación Empresarial Vasca en constitución  
acuerda iniciar prioritariamente, dentro del proceso constituyen  
te que se nos abre, los trabajos y gestiones previas que lleven  
en su momento a concluir acuerdos interprofesionales válidos en  
tre las Centrales Sindicales representativas del País y esta  
Confederación, a fin de articular las bases mínimas que permitan  
el inicio de un proceso de ajuste de las relaciones laborales a  
la realidad del País Vasco.

3º La Confederación Empresarial Vasca en constitución decide y acuerda, dada su convicción de la importancia que para toda la sociedad vasca tiene el Estatuto de Autonomía de Euskadi, dirigir un mensaje de apoyo y el voto de confianza al Consejo General Vasco y a los representantes de las fuerzas políticas encargadas de su negociación" (2).

Amb la incorporació d'EKOR, fusionada a ADEGUI, i de la "Confederación de Empresarios de Vizcaya" escindida de la CGEV, només resta un sector de l'empresariat de Biscaia per a que la Confederació Basca assoleixi la representació plena d'Euskadi.

Per últim, en relació als lligams entre les patronals basques i les de l'estat poden definir-se o detectar-se diferents graus d'articulació. El ventall de possibilitats es situaria entre el compromís rígid i orgànic de la CGEV i la postura d'un "euskal dunisme" radicalitzat d'EKOR abans de la seva fusió amb ADEGUI.

ADEGUI és segurament la patronal que ha anat mantenint una actitud més dialèctica sobre el tema i la seva pràctica sembla dibuixar-se com el model a seguir per la gran majoria de l'empresariat basc. Nascuda d'una escisió d'EKOR al febrer de 1977 motivada per el seu caire excessivament "basquista" i de defensa aferrissada de la petita i mitjana empresa no compartit per ADEGUI, la "Asociación Democrática de Empresarios de Guipúzcoa" s'afilia a la GEOE des d'el moment de la constitució d'aquesta última. La patronal guipuzcoana no contempla, però, llur incorporació a la

(2) ADEGUI, revista mensual nº 9, juliol, 1979. pàg. 1

CEOE com una delegació del seu poder o de la seva capacitat de gestió sino com a mitjà per a tenir una presència i fer sentir la problemàtica de l'empresariat basc en el si de la màxima institució empresarial de l'Estat. De tota manera, ADEGUI creu que la representació institucional de l'empresariat basc hauria d'ésser ostentada per la Confederació Empresarial Basca i manifesta que reconsiderarà la seva continuïtat en la CEOE quan la Confederació funcioni plenament.

Des de la perspectiva de l'estat, de la CEOE concretament, Euskadi apareix, ara per ara, com l'únic buit en la seva àrea de control. L'únic punt on les directrius homogènies i homogeneitzadores llençades per la Confederació empresarial de l'estat no obtenen el ressó desitjat. Les crítiques d'amplis sectors de la patronal basca al títol VIII de l'Estatut dels Treballadors, a la negociació col·lectiva orientada pels pactes CEOE-UGT per els que es presuposa una idèntica realitat socio-laboral i sindical a tot l'Estat son constants i constitueixen suficients indicis com per pensar que les manifestacions sobre la idoneïtat de l'articulació entre territori i acció son quelcom més que una declaració de principis. Sota aquest angle s'ha de valorar l'interés de la CEOE en la definitiva configuració de la Confederació Basca doncs, d'aquesta manera, com a mínim tindria un sol interlocutor amb qui negociar l'estrategia patronal a desenvolupar.

Finalment només caldria tornar a explicitar que les tensions entre les dues lògiques patronals que s'han anat dibuixant en aquestes pàgines han provocat moments de conflicte importants

en l'empresariat d'Euskadi. Han fet falta gairebé cinc anys per que una d'elles aconseguís una certa preponderància sobre l'altra i s'obrís un període en el qual sembla que la institucionalització de la patronal basca està ja encaminada. La fusió de les patronals guipuzcoanes al 1980, l'escisió al 1981 d'el sector majoritari de la CGEV que la deixa pràcticament sense més sortida que la de sotmetre's amb més o menys condicions a la corrent hegemònica representada per ADEGUI, SEA i la Confederació d'Empresaris de Biscaia, així ho confirma.